Nr. 4 — 1980 — uke 48 —
kr. 8,50 inkl. moms

serie-FOKUS

MAGASIN OM OG MED SERIER

DET SVENSKE FANTOMET

bc 073 04

SIRKUS

AV ARILD MIDTHUN

SUNDA
VERDENS-SENSASJONEN SOM LEGGER KABAL MENS HUN SYKLER PÅ LINE!!!
POTETE-SALAT
MISS TOSTEP
SE DYRETEMMEREN, FINN KJERVEN, TEMME HENNE MED PISKEN OG HANG MANDIG-HET SOM ENESTE VÅPEN!! DENNE ENERGIBUNTEN UTVISER DYRISK
1B

INNLEDNINGSVIS

I årenes løp har det skjedd store rasjonaliseringer i bakeriene. Også i skoindustrien har maskinene gjort at produksjonen pr. arbeider har økt. Det samme gjelder i jordbruket, fiskeriene og skipsverftene. Noen deler av produksjonslivet kan imidlertid ikke rasjonaliseres nevneverdig, som håndverk og kunst. I forhold til andre varer har derfor håndverk og kunst blitt dyrere opp gjennom årene. Hvis vi aksepterer at disse produktene er like viktige for mennesker som brød, sko og skip, må vi også akseptere at de subsidieres av de andre industriene.

Dette er et alment akseptert resonnement i Norge, men når man trekker inn at tegneserier også er håndverk/kunst, blir det plutselig vanskelig å finne forståelse. Da snakker man i stedet om å legge avgift på seriene, eller endog om forbud og sensur. Seriene er allerede MOMS-belagt, i motsetning til boklitteraturen.

Men er det nå helt riktig å se på tegneserier som håndverk/kunst? Ble ikke tegneseriene utviklet som en sektor av avisindustrien? Har ikke tegneserieindustrien samme muligheter til å overleve som avisindustrien, tekoindustrien og næringsmiddelindustrien? Kanskje, hvis markedet var så stort som i de landene hvor tegneseriene *ble* utviklet som industri. Men på det norske markedet er tegneserier først og fremst håndverk/kunst. Og hvis vi ikke vil at billig importerte industritegneserier helt skal fortrenge norske tegneserier, med alt *det* innebærer av kulturell fremmedgjøring, må norskproduserte serier subsidieres.

Det har vært vanskelig å vinne gehør for tanken om at tegneseriene må få innpass på statsbudsjettet, derfor har man begynt å se seg om etter andre måter å finansiere en støtteordning på. Et forslag er at forlagenes utgivelser av utenlandske serier skal finansiere statlige fonds som skal brukes til å subsidiere norske serier. Forlagene vil naturligvis heller avsette penger til hvert sitt fond, som *de selv* bruker på norske serier. Saken er blitt diskutert på skandinavisk basis, og endte foreløpig med at det svenske Seriefrämjandet skulle innkalle forlagene (som vesentlig er interskandinaviske foretak) til en ny konferanse.

Allerede nå er SERIEFOKUS' redaksjon gledelig overrasket over hvor mange lovende norske serietegner-talenter som har dukket opp i løpet av den korte tiden vi har vært i virksomhet. I dette nummeret presenterer vi nok en debutant, den unge Arild Midthun, med motstående serieside. Fra SERIEFOKUS nr. 1 vil sikkert mange huske Håkon Aasnes' A/S JOBBEN. Den er siden videreutviklet til serien FORMANN OLSEN — en smakebit pryder baksiden. Vi håper at både disse to og andre norske serieskapere vil få anledning til å fortsette å lage serier for et norsk publikum.

Som noen kanskje vet, er dette det siste av fire prøvenummer av SERIEFOKUS. Det er i skrivende stund ikke klart om bladet fortsetter, men vi føler at bladet har en misjon og håper vi møtes igjen over nyttår. *Vi* er i hvert fall optimistiske nok til ikke å skrive «avslutningsvis» over denne spalten ennå.

Red.

Forside: **Mandryka** («Den maskerte agurk»)

Serier:	**Sirkus**	**side 2**
	© Arild Midthun	
	The Spirit	**4**
	© Will Eisner/Selecciones Illustradas S.A	
	Dyrets Tegn	**15**
	© Knut Berg	
	Jack Mandolino	**18**
	© Corriere dei Ragazzi	
	Fatima	**25**
	© Jean-Jacques Loup	
	Corto Maltese	**30**
	© Publica	
	Formann Olsen	**36**
	© Håkon Aasnes	
Annet:	**Fantomet er svensk . . .**	**11**
	. . . og tegnes av en nordmann	**12**
	Svenska Serier	**14**
	Etc.	**21**
	Bladet fra munnen	**35**

serie-FOKUS
MAGASIN OM OG MED SERIER

SERIEFOKUS utgis av SEMIC/Nordisk Forlag as.
Thv. Meyersgt. 72, Oslo 5.
Tlf. 11 50 30.
Redaktører:
Terje Nordberg og Eirik Ildahl.
I redaksjonen:
Per G. Olsen og Petter Engbo.
Bidrag som ikke er bestilt må vedlegges svarporto.
Trykt i Finland.

MANDAG! EN INVASJON AV SERIELESERE!
JEG KOMMER, LO-TOR!
MANDAG GJØR EN HYPNOTISK BEVEGELSE....
I FORHOLD TIL TIDLIGERE REDAKSJONER MED HENSYN TIL DE RÅDELIGE VILKÅR EN KAN FINNE DET NØDVENDIG Å IVERKSETTE PÅ GRUNN AV ET ETC. ETC.
FLERE?
Z

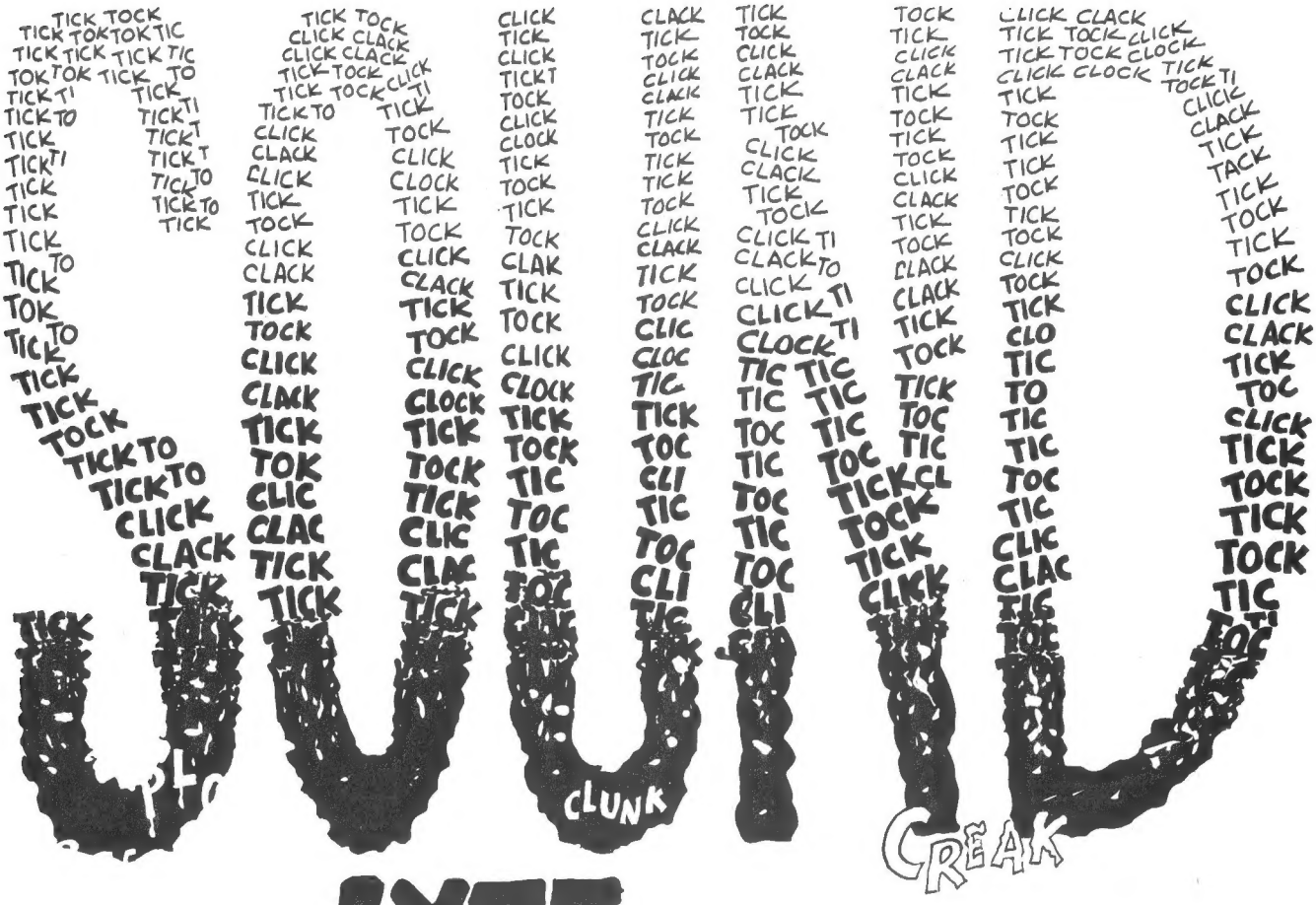

LYTT...

KAN DU HØRE...

SKRIKET I NATTEN.....

SPEBARNET SOM VÅKNER....

SKRITT I EN STILLE GATE.....

DEN SOVENDES TUNGE PUST.....

SUSINGEN I EN RADIATOR.....

HØR NÅ...

DE DØDES PULSSLAG....

RYTMEN UTEN LYD....

DEN GRUFULLE....

STILLHETEN

Tekstet av Johan Sigfred Helberg.

SKAL VI SE... RUTE FEM..
"TOM GÅR INN PÅ KIRKE-GÅRDEN MED EN TRESTAV I HÅNDEN... VIS VAMPYREN SOM GJEMMER SEG BAK GRAVSTØTTEN..."
SSST
PLEEP
PLEEEP
MÅ FÅ REPARERT DEN FORDØMTE VANNKRANA !!
MERKELIG HVORDAN DU LEGGER MERKE TIL DEN MINSTE LYD NÅR DU ER ALENE !
SLURP
PLOOP
PLIP
PLEEP
JEG SVETTER JO... FLEKKER TIL PAPIRET MED HENDENE... HVORFOR ? DET ER JO IKKE VARMT !
HE HE...
HØRES UT SOM OM DET ER NOEN UTE I KORRIDOREN...
VI SERIETEGNERE HAR FOR GOD FANTASI...
CREAK
CREAK
RUTE SEKS".. VAMPYREN GLISER MOT TOM... VIS VAMPYREN I NÆR-BILDE, LANGE KLØR OG HUGGTENNER ETC...."
HOWL
DEEP
BRR
FOR NOEN HISTORIER !!
HVA ER DET SOM GJØR DETTE SÅ POPULÆRT ?
CREAK!
CREAK!
ER... ER DET NOEN DER UTE... ?
CREE

TICK TICK TICK TICK TICK TICK TICK TICK TICK TICK TICK TICK
HMM... DEN GÅR, JEG KAN HØRE DEN! MEN DEN SAKNER...
HER ER IS-TEEN DERES, MR BENNDAY.
ART BENNDAY (CARTOONIST)
HMM... HVOR ER DEN ANDRE SITRONSKIVA, ERNIE? DU VET JEG VIL HA TO!
JEG BA BARE OM ÉN. LEI FOR AT JEG GLEMTE DET.
SISTE DAGEN DIN, OG DU GJØR FEIL!! LURER PÅ HVORFOR JEG ANSATTE DEG I DET HELE TATT!!
JEG TENKER JEG GÅR NÅ! HAR DE NOE IMOT AT JEG STIKKER INNOM IBLANT OG VISER DEM NOEN AV ARBEIDENE MINE?
CLINK
OK, OK... BARE IKKE DET BLIR FOR OFTE... AMATØRER SOM BER OM GRATIS RÅD GIR MEG MAGESÅR!! SPØR DU MEG, SÅ RÅDER JEG DEG TIL Å BEGYNNE PÅ ET LAGER ELLER NOE I DEN DUR! I DE TO UKENE DU HAR JOBBET HER, HAR DU IKKE VIST EN TØDDEL AV TALENT!! STIKK AV MED DEG NÅ, JEG HAR ARBEID SOM HASTER!
JAVEL.
RING RING
SKRAK SKRAK
HALLO... Å, HEI, ER DET DEG... NÅ SKAL DU HØRE WILL, JEG ER I EN POKKERS KNIPE, HAR DEADLINE PÅ EN SERIE KLOKKA NI I MORRA TIDLIG... LURTE PÅ OM DU KUNNE HJELPE MEG, GAMLE VENN... KANSKJE TUSJE NOEN RUTER... GI DEM LITT AV EISNER-STILEN, HE HE... SÅ KAN HELLER JEG HJELPE DEG ENGANG DU ER SENT UTE MED SPIRIT...
ADJØ, MR. BENNDAY!
... MEN WILL... JEG ER SIKKER PÅ AT KONA DI IKKE VIL HA NOE IMOT AT DU JOBBER SEINT FOR EN GANGS SKYLD... Å... ..UH... MMM... JAVISST... JODA, JEG HUSKER DA HVORDAN DET VAR Å VÆRE NYGIFT... NEI, DA.. TAKK SKAL DU HA.
SLAM
SÅNN EN KNØL! HAN HADDE NOK SLÅTT TIL STRAKS, HADDE JEG TILBUDT HAM PENGER!! NÅ MÅ JEG GJØRE HELE JOBBEN SELV! FORBASKEDE KLOKKE... ALT SLÅR SEG VISST VRANGT IKVELD!
DRIP DRIP DRIP DRIP DRIP
BEEP HONK BEEP

HVEM DER ???
BEEEEP
HONK HONK!
BEEEEPCLANG!
DRIP DRIP DRIP
... INGEN... BARE INNBILNING... -PUH- HVORFOR SVETTER JEG SLIK ?
HSSS
NEIMEN OM JEG TAR TELEFONEN... JEG HAR IKKE TID TIL Å SNAKKE MED NOEN NÅ SOM JEG HAR SÅ FORBASKET MYE Å GJØRE!
RING RING
FLYVENDE TALLERKENER... SLIKT GIR MEG FRYSNINGER... LURER PÅ HVOR MYE LENGER DETTE VIL HOLDE SEG!
RING! RING
FOR TO ÅR SIDEN VAR KRIM-SERIER PÅ TOPP, SÅ VAR DET KJÆR-LIGHETSSERIER, OG ETTER DET WESTERNS...
RING RING! RING!
...OG NÅ ER DET ALTSÅ... POKKER TA DEN TELEFONEN! HALLO!?!
HALLO HALLO! HVEM ER DET SOM RINGER? HALLO... IN..INGEN SVARER...
HVA ER DET SOM FOREGÅR ?
BZZZZZZZ

JEG HUSKER DEN FILMEN JEG SÅ, OM DENNE DAMA SOM VAR ALENE I HUSET, OG SÅ..
SCRATCH SCRATCH
..RINGER TELEFONEN, MEN DA HUN TAR DEN, ER DET INGEN SOM SVARER...
ZZZZZ B
... DET VISER SEG AT TYPEN SOM RINGTE VAR EN LEIEMORDER...
SLAM
..SOM VILLE SJEKKE AT HUN VAR HJEMME FØR HAN KOM OG DREPTE HENNE...
JEG FØLER MEG SUSETE... SKULLE ØNSKE JEG HOLDT OPP Å SVETTE SLIK...HVEM SKULLE FINNE PÅ Å DREPE MEG, FORRESTEN?...JEG HAR NOK UVENNER, MEN...
CREAK!
H..HVEM ER DET? K.KOM FREM, SÅ JEG KAN SE DEG...
CREAK.
CREAK!
ÅH! GOD KVELD! JOBBER SEINT IKVELD, SER JEG!

HE HE HE HE !!
SÅ TOSKETE AV MEG !
JEG KUNNE IKKE HA BRUKT DET BARBERBLADET LIKEVEL... HE, HE... DET ER FOR SLØNT...
PLIP PLIP
JEG SKJELVER SOM EN UNGE ! SKULLE ØNSKE JEG KUNNE STIKKE AV... HVIS BARE DET IKKE HADDE VÆRT FOR DEN G☆*!?"...
DEADLINEN !
PLOOP PLOP
SESÅ, HVOR VAR JEG NÅ... ?
"VAMPYREN KVELER TOM... VIS I NÆRBILDE FINGRENE SOM TAR STRUPETAK RUNDT TOMS HALS..."
FINGRENE RUNDT TOMS HALS...
FINGRE... ???
FINGRE... STRUPETAK... JEG BLIR KVALT !
GAAAK
PLEEP
PLOOP
PLIP

RING RING RING RING RING
RING RING RING
ARGAAA
RING!
RING
THUD
HALLO... HALLO, MR. BENNDAY ? DETTE ER ERNIE ! JEG PRØVDE Å RINGE DEM ISTED...
DRIKK IKKE DEN TEEN !!
HØRER DE ?
=HULK=
DEN ER FORGIFTET !!
JEG TILSTÅR AT... AT JEG FORGIFTET DEN...
HALLO...? HALLO ??
PLIP PLEEP PLOOP
SENERE...
HAN HAR TILSTÅTT, DOLAN. MOTIVET VAR HEVN !
HMMM... CYANID-FORGIFTNING ! IKKE TVIL OM AT HAN ER DØD ! SJERSANT COHEN, DU OG DUGAN FÅR BLI HER TIL LIKVOGNA KOMMER !
=GJESP= AHUM ! MÅ VÆRE FINT Å VÆRE SERIETEGNER !
JA, EN LATMANNSJOBB ! IKKE ANNET Å GJØRE HELE DAGEN ENN Å SITTE OG TEGNE BILDER OG FÅ BETALT FOR DET !
AHHH
HELP

FANTOMET ER SVENSK...

Ulf Granberg

Fantomet-bladet i Sverige feirer 30 års jubileum i år, men bladet har ikke alltid vært like populært som nå. I 50-årene fikk ikke engang Fantomet alltid hovedhistorien i bladet — Hopalong Cassidy hadde større appell! I Norge fikk Fantomet for første gang sitt eget blad i 1964, og også her har *Ånden som går* nå en lederstilling blant spenningsseriene. Det svenskeide Semic/Nordisk forlag har på sentralt hold i Sverige måttet sette igang lisensproduksjon av Fantomet-historier for å dekke etterspørselen.

Vi har tatt en prat med redaktøren av det svenske FANTOMEN, *Ulf Granberg*, og spurt ham om han nå er i ferd med å skape et svensk Fantom.

— Vi lager et svensk Fantom. Ikke i motsetning til det amerikanske Fantomet av Lee Falk og Sy Barry, men ved siden av. Det skandinaviske Fantomet er nok en mer sosial-liberal framtoning enn det amerikanske, selv om *det* også er liberalt etter amerikanske mål. Likevel har nok vi laget historier, f.eks. om afrikanske frigjøringsbevegelser, som neppe ville kommet på trykk i USA. Men selv om vi står veldig fritt i lisensproduksjonen, må vi følge de rammene for serien som den amerikanske serien setter. Når f.eks. Falk lot Fantomet gifte seg, måtte naturligvis vi følge etter.

— Hvordan er en god Fantomet-historie?

— *Realismen* er viktig. Leserne må kjenne igjen vår verden; faktiske og historiske forhold må være korrekte. Dessuten må historien være logisk. Det bør også være *mystikk* i historiene, for det eksotiske er en stor del av Fantomets appell. Og så skal historiene helst ha originalitet, noe det skorter litt på i de nye amerikanske historiene. Handlingen må også flyte lett og naturlig.

— Fantomet er en hvit mann som hersker over svarte pygmeer. Er det politiske innholdet i FANTOMET problematisk?

— Overherrementalitet er et ømfintlig moralsk spørsmål. Vi passer oss for å framstille Fantomet som en enevoldshersker, og legger stor vekt på at det skal være likhet mellom Fantomet og de innfødte. Han er ikke deres *herre,* men deres *venn.* Negrene har utdannelse, det hersker likestilling i tanke og tale. Hvis de ber ham om hjelp, er det fordi de beundrer ham som en av dem.

Denne kritikken kom særlig i slutten av 60-tallet, da det ble trykt en del gamle amerikanske historier som var temmelig fordomsfulle. Dessuten ble det trykt en del voldsomme italienske historier, som var unødvendig brutale. Dagens Fantom forsøker å unngå vold, og løser helst problemene med hodet.

— Hvordan blir en Fantomet-historie til?

— Det begynner med en idé, enten fra en av våre to faste engelske manuskriptforfattere, fra meg selv eller fra en av tegnerne. Hvis ideen virker lovende, utvikles den videre til et relativt detaljert synopsis, som også inneholder eventuelle nøkkelreplikker — i alt gjerne 5—6 A4-sider. Når synopsis er godkjent, går det tilbake til forfatteren, som skriver et manuskript. Dette inneholder replikker og billedbeskrivelse for hver rute, og skrives fortløpende, uten sideinndeling. På den måten får tegnerne friere hender til å disponere historien. Så gjennomgår jeg manuskriptet nøye, og merker meg hvor jeg synes det bør gjøres forandringer. Hvis det er tid, lar jeg selvfølgelig forfatteren selv gjøre endringene, men det hender jeg må gjøre det selv. I noen tilfeller forandres også historien litt under tegningen.

Først oversettes imidlertid historien til svensk — av de seks tegnerne våre er det bare Kari Leppänen som foretrekker å tegne etter engelsk manus. Jeg går igjennom manus for 3. gang, og ser spesielt nøye på det språklige. Når jeg så sender manuskriptet til tegneren, kompletterer jeg også det bakgrunnsmaterialet forfatteren har sendt med. Tegneren utfører i tillegg en del research på egenhånd, historiske detaljer o.l. Da Leppänen skulle tegne et historisk Fantom-eventyr, kjøpte han f.eks. en skipsmodell av plast som han satte sammen og brukte som modell. Realismen er viktig.

Hvis tegneren er ny, følger jeg litt med i tegnearbeidet og gir råd og vink, men vanligvis ser jeg ikke serien igjen før den er ferdig tusjet. Det hender jo at noe må tegnes om, men hvis det har dukket opp selvmotsigelser i historien under tegningen, forsøker vi å rette på det ved å forandre litt i manus. Tidsfaktoren er jo en begrensning. Så sendes tegningene til teksting, og når de kommer tilbake går jeg gjennom historien for 5. gang, før den sendes til trykking. Fra synopsis forelå, har det nå gått ca. 4 måneder, og før historien kommer på trykk, går det 3 måneder til.

— Hvilke historier er mest populære?

— I leseravstemningen i fjor gikk historien om hvordan Fantomet fikk Ulv til topps, og vi har også tidligere merket oss at natur og dyr trekker i positiv retning — også på omslagene. Dessuten kommer historiske eventyr — fortellinger fra Fantomets krøniker — høyt opp, og også mer thrillerpregete historier, bare de ikke er helt uten eksotisme. I bunnen kommer faktisk de amerikanske historiene, men så er de heller ikke så vitale som de var tidligere.

— Er FANTOMET framtida for skandinaviske serier?

— Jeg tror at det alltid vil eksistere et marked for serier av FANTOMET-typen, men selv om vi først og fremst vil lage gode Fantomet-historier, er det jo klart at FANTOMET også er en måte å lære seg håndverket på. «Primærserier» av FANTOMETs type er en innkjøring til å skape egne ting, et slags drivhus. Markedet er imidlertid rettet inn på en meget begrenset aldersgruppe, og det vil ta tid før det skandinaviske markedet er modent for mer personlige uttrykk. Det må skapes en ny bevissthet og en ny status for seriene, og det blir vanskelig. Men det må gjøres.

EI/TN

...OG TEGNES AV

En av de 6 tegnerne som lager det skandinaviske Fantomet er 25 år gamle Knut Westad. I sitt arbeidsrom i Sandefjord sitter han omgitt av faretruende høye papirstabler og tusjer en ny episode i sagaen om Ånden som går.

— Knut Westad, hvordan finner man på å bli Fantomettegner?

— Jeg har vært interessert i tegning og serier helt fra barndommen av, bortsett fra en periode i ungdomstida da musikken ble viktigere for meg. Merkelig nok var det nettopp en Fantometserie som fikk interessen tilbake igjen. Litt underlig å tenke på nå. I alle fall endte det med at jeg sendte endel prøvetegninger til bladet, men det kom det ikke noe ut av for tegningene endte på lageret i Fredrikstad uten at noen i redaksjonen fikk se dem. I -77 møtte jeg opp personlig og fikk en tegnejobb. Det var en tosiders serie til en konkurranse i bladet. Senere ble det omslag også, foruten at jeg lager graderingssidene. Men for å få lov til å lage skikkelige serier måtte jeg ta kontakt med Ulf Granberg i den svenske redaksjonen. Han godkjente prøvetegningene mine, og tilslutt fikk jeg et manus å arbeidet med. Det var *Karneval i Rio.*

HOLDT PÅ Å MISTE MOTET

— Det ble en del famling på den første historien. Selv om jeg hadde en ganske god idé om hva jeg ville gjøre med Fantometfiguren, måtte jeg prøve meg fram. Tegningene ble for eksempel laget i tre forskjellige formater. Jeg slet og ble ofte motløs. Siden da har det gått lettere og i den historien jeg holder på med nå, *Diktatoren,* føler jeg at jeg mer har kommet fram til det jeg egentlig vil.

TEGNER TRE GANGER

— Vil du røpe hvordan du arbeider fram en Fantometepisode?

— Aller først leser jeg manus nøye. Hvis jeg inspireres til scener under lesingen, tar jeg dem med det samme. Spontane ideer er ofte de beste. Ellers er første del av arbeidet å lage layout-skissene. Det vil si at jeg deler inn historien i sider. Her står jeg relativt fritt i forhold til manus. 32 sider er f.eks. standard, men i nødsfall kan jeg gå over. Vil jeg ha forandringer i manus er det opp til meg, men Ulf Granberg må selvsagt godkjenne.

Etter layout-skissene kommer arbeidstegningene. Disse forsøker jeg å lage kronologisk, side for side, men det ender ofte med at jeg hopper fram og tilbake. Noen sider er alltid mer spennende å tegne enn andre . . .

Til slutt lager jeg de ferdige originalene. Formatet mitt er mellom to og tre ganger så stort som sidene i bladet. Det virker som om dette er naturlig størrelse for meg. Papiret er vanligvis Schoellershammer 4G og redskapene både penn og pensel. Jeg blander myke pennesplitter og tekniske penner for å få det resultatet jeg vil ha.

MUSIKK ER VIKTIG

— Er det spesielle ting du lar deg inspirere av?

— Musikk har alltid vært viktig for meg. Jeg ser mange paralleller mellom musikk og tegning. Jeg har oppdaget at musikken påvirker resultatet, f.eks. når jeg arbeider med fargene på et omslag. Ellers er det mest under idéarbeidet jeg bruker musikk. Andre serier er selvfølgelig også inspirasjonskilde.

ALEX RAYMOND DEN STØRSTE STILSKAPER?

— En kan nesten si at jeg var «opphengt» på klassikerne Raymond, Hogarth og Foster. Av disse er nok Raymond viktigst for meg. Jeg vil si det slik at jeg føler et slags slektskap med ham, uten at jeg derved regner meg i samme klasse. Hans *Lyn Gordon,* særlig fra perioden 1939—40 er kanskje den mest etterlignede av alle realistiske serier. Ikke rart, for den er rett og slett en fryd for

EN NORDMANN

øyet; den har en nesten umenneskelig eleganse. Sammenlignet med Raymond blir Foster stiv og posteraktig, mens Hogarth blir for mye «renessansekunstner». Etterhvert har jeg kommet til å sette større pris på hans tidligere serier enn de siste; helt ekstreme tingene. Milton Caniff regner jeg som den fjerde av de store innen realistiske serier. Han er også stilskaper, særlig når det gjelder kontraster, svarte og hvite flater og stilisering — uten at han har betydd så mye for meg personlig. Men jeg inspireres av stemningene og miljøskildringene hans nettopp fordi stilen er så *fjern* fra min egen. På samme måte er det med Ray Moore, McManus og Eisner for å nevne noen. Ellers forsøker jeg å plukke litt her og der, la meg inspirere litt av mye forskjellig.

NEAL ADAMS EN NY RAYMOND

— Hvordan ser du på serienes framtid?

— Tegneserier er det mest misbrukte medium vi har. Markedet består nesten bare av serier innrettet mot en bestemt aldersgruppe, men jeg tror mer sofistikerte, voksne serier vil komme. Om ikke i Norge så i andre land. Seriene vil få større prestisje uten at jeg derved håper at serieoriginalene havner i kunstgalleriene. Riktignok kan serier være kunst, men det er mer naturlig å se på dem som håndverk.

Framtidas serier vil bygge mer på stilen som er under utvikling i Frankrike, det vil si en løsere stil. Men team som Neal Adams/Giordano vil få stor betydning for seriene i 80-åra. Adams har videreført den klassiske seriestilen, lagt den mer opp til vår egen tid i en heseblesende eleganse og layout. Adams er den nye stilskaperen selv om han ikke er forut for sin tid på samme måte som Raymond.

FINE SAMARBEIDSFORMER

— Det sies at serietegnerens yrke er beinhardt?

— For meg er arbeidet med Fantomet en slags betalt utdannelse. På sett og vis har jeg ingen følelse av å være serietegner, spesielt når jeg sammenligner med det jeg har hørt om amerikanske forhold. Jeg opplever ingen rovdrift og presses ikke til overproduksjon.

FANTOMET ER UDØDELIG

— Vil Fantomet overleve?

— Fantomet er en håndverksserie, en genreserie som vil overleve så lenge tegneserien eksisterer som massemedium. Han er en seriefigur med stor spennvidde, bare tenkt på at det er 400 år å plukke historier fra, sier Knut Westad, fantomettegner og medlem nr. 319 i Fantometklubben.

TN/EI

Knut Westad

Tre stadier: Lay-out, arbeidstegning og ferdig produkt.

Med SVENSKA SERIER har den svenske tegneseriegiganten Semic satset på et blad med bare nye, svenske tegneserier. I fjor solgte bladet gjennomsnittlig 32 000 eksemplarer, og for de fem første numrene i år er gjennomsnittet 23—24 000. Etersom bladet bare benytter seg av originalstoff, er det dyrt å lage, og må selge nærmere 40 000 for å bære seg. Vi spurte FANTOMET-redaktøren Ulf Granberg, som også sitter i redaktørstolen i SVENSKA SERIER, hvorfor Semic nå i to år har utgitt et klart tapsbringende blad.

— SVENSKA SERIER er velkommen good-will for Semic, til tross for at vi ikke gjør så lite for svenske tegneserier som enkelte vil ha det til. Ca. 35% av utgivelsene våre er allerede svensk stoff, hovedsaklig barneserier og humorserier. Vi utgir faktisk like mye svenske serier som amerikanske. Men selv om SVENSKA SERIER likevel på sett og vis er et kulturelt alibi, er det også andre grunner til at vi fortsetter å utgi det; framfor alt er bladet en investering. Tegneserietegnere er jo ikke udødelige, så hvis vi også i framtida skal kunne utgi svenske tegneserier, må vi sikre rekrutteringen. Vi trenger nye tegnere til gamle serier, og også nye serier i normal produksjon. For de som får ting på trykk i SVENSKA SERIER er dette betalt utdannelse.

— Hvordan er responsen?

— Vi får tegneserier hver dag, det er bare så vidt vi klarer det administrativt. I forhold til en vanlig utgivelse er det mye arbeid: Brev, kontakter, spesialarrangement, ingen teknisk standardisering på bidragene, etc. Vi kan bare trykke 10—15% av det som kommer inn. Nå er det 1/2 års ventetid bare for å få svar. Det er godt det er så mange unge blant bidragsyterne, for det krever både stahet og tålmodighet for å bli serietegner. I seriene vi får er det et meget bredt spekter av emner, mange er mer personlige ytringer enn vanlige serier. Det er friskt for en som har sittet og sett på Fantomet i mange år; nyttig mot ensporethet. Et tilbakevendende problem er imidlertid svake manuskripter. I høst har vi hatt en manus- og idékonkurranse for å prøve å bøte på dette, men det er fortsatt mangel på manuskriptforfattere. Det er ikke nok at mange av tegnerne utvikler seg fort som forfattere også.

— Har arbeidet med SVENSKA SERIER gitt resultater?

— En av seriene fra bladet, BALDERS BAR, trykkes nå i KNASEN (Billy), og er dessuten syndikert gjennom Bulls. En annen humorserie kommer i 91:an (Stomperud) i høst, og skaperen av en westernserie har begynt å arbeide for et av westernbladene våre. Flere er under vurdering.

— Så SVENSKA SERIER fortsetter?

— Vi vil ikke gi opp investeringen nå. Selv om salget synker enda mer, vil antagelig ikke bladet forsvinne helt. Men vi må kanskje innskrenke utgivelsene.

— Hva med offentlig støtte?

— Den eksisterende ordningen gjelder bare støtte til enkeltprosjekt, ikke blad med regelmessig utgivelse. Og under dagens økonomiske forhold har jeg ingen tro på en utvidelse av støtteordningen.

Ulf Granberg bedyrer til slutt at man ikke ser alt for nøye på om bidragsyterne har svensk statsborgerskap. Så hvis noen av leserne vil prøve seg, kan de skrive til SVENSKA SERIER, box 74, 172 22 Sundbyberg, Sverige.

Carl Barks: Onkel Skrue i pygmeindianernes land.

Overgang fra side 24

BARKSIST-DONALDISME

DISNEY'S GODBITER består naturligvis av BARKS' godbiter, men dette er yngre og lengre historier. Nr. 2 (? — de er ikke nummerert) inneholder f.eks. den berømte anti-eiendomsrett-historien om pygmeindianernes land fra Donald Duck & Co. nr. 52/1961 — 3/1962. Dette er også en av de få historiene hvor den pessimistiske satirikeren Barks gir uttrykk for en visjon om en alternativ måte å innrette samfunnet på. Bladet skjemmes imidlertid av en påtrengende «maskinmessig» skrifttype og en usannsynlig grell fargelegning — øyensynlig er det et eller annet menneske i forlaget som ikke er til å rikke i sin overbevisning om at plener er sitrongule og himmelen en eller annen sjattering av rosa. Gulnede ark eller ikke, undertegnede er nesten tilbøyelig til å foretrekke de fotografiske kopienes duse bilder.

E. I.

DISNEY'S GODBITER — kr. 6,90
A/S Hjemmet — Bladforlaget

ETC.

Aschehougs forlag har sammen med Avholdsfolkets Opplysningsråd utgitt en studiebok om tegneserier. Mesteparten av boka er av forfatteren Tor Edwin Dahl, som også tidligere har skrevet en bok om tegneserier. Boka er beregnet på studiesirkler som vil ta for seg de holdningene seriene formidler, men den er skrevet ut fra en positiv grunnholdning til tegneseriene. Studiesirkler kan man arrangere med offentlig støtte, og også dette inneholder boka informasjon om. Boka er verdifull fordi det fra før av nesten ikke finnes undervisningsmateriell om tegneserier i Norge.

Norsk Tegneserieforum er nå på vei mot 150 medlemmer. I Oslo er det kommet i gang regelmessig møtevirksomhet med ett møte i måneden. 15. november var det årsmøte, og 6. desember skal det holdes en stor byttedag, hvor samlere fra hele landet har sjansen til å møtes. Det blir også en utstilling denne dagen. I skrivende stund vet vi ikke hvor dette arrangementet skal holdes, men de som er interessert, kan bare henvende seg til foreningens adresse:
Norsk Tegneserieforum, Ruseløkkvn. 60, Oslo 2.

Knut Berg:

DYRETS TEGN

Resymé: Skraphandleren Trygve Torp er på sporet etter det mystiske selskapet som har sluppet løs kunststoff-spisende biller i Oslo. Fordi han selv er mistenkt for å være skyld i at billene har skapt kaos i byen, kan han ikke gå til politiet, men må oppklare saken selv.

VI KOMMER IKKE FRAM FØR PANIKKEN HAR LAGT SEG. MEN DET KUNNE VÆRT FINT MED BIL!
THE! EDDRATHE-NDING PÅ DEVE!
MILITÆRET ER NÅ UT-KOMMANDERT-TRUES HOVED-STADEN MED FULLSTEND-IG ØDELEGG-ELSE?
NEIDA, DET ER INGEN GRUNN TIL ENGSTELSE. INSEKTENE ER UNDER FULL KONTROLL!
ALBERD ER THÅ THØD!
SE!
INSEKTER!
HJELP!
DENNE VEIEN!
NØDUTGANG
10A

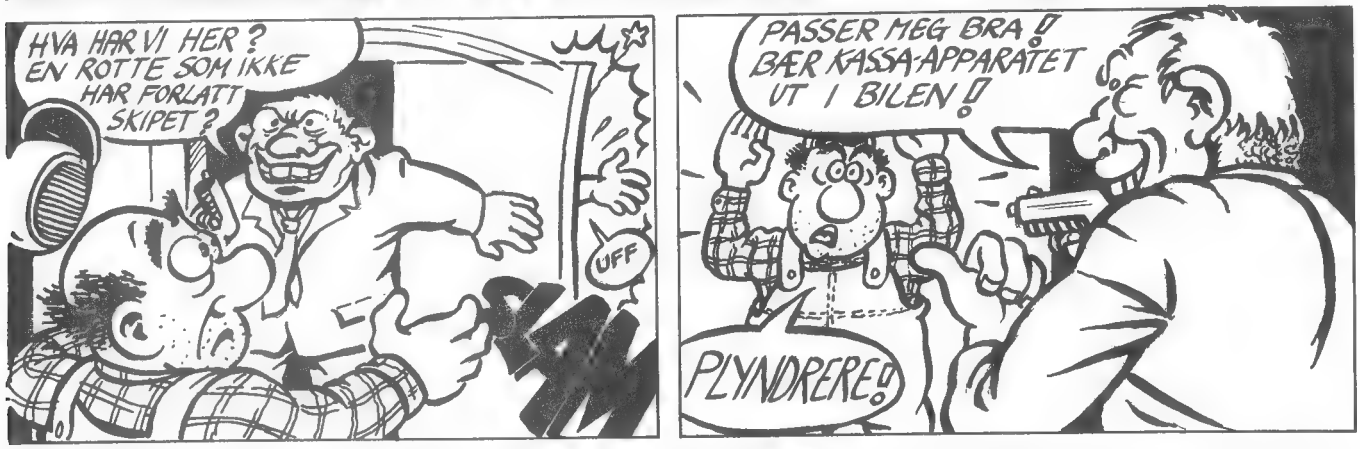

JEG HAR IKKE TID TIL DETTE! JEG MÅ AVVERGE KATA-STROFEN!
HOLD KJEFT! DU BLIR MED OSS EN RUNDE!
?
SÅ FRYKTELIG! DE MENNENE TRUER SKRAPHANDLEREN MED PISTOL
HVIS DU OPPFØR-ER DEG OR-DENTLIG, SKAL DU FÅ EN SMERTE-FRI DØD ETTERPÅ!
10B

DERE FORSTÅR IKKE ALVORET!
DISSE ER ALVORLIGE NOK FOR MEG!
FOR NOEN GEMENE BANDITTER! JEG MÅ REDDE HAM FØR DE DRAR VIDERE!
SUPERLIM
SYNTEX SUPERLIM
HVA SKAL JEG GJØRE- KANSKJE DE TIL OG MED ER NARKOMANER?
DET ERMER INNE! KOM IGJEN, KISEN!
11A
?
DEN DAR JEG!
INSEKTENE!!
NAM
DANKEN VAR I HVEDD FADD GOD
SMATT
HMMFR
GATENE ER I ALLE FALL TOMME NÅ. VI ER I HERBERGSGATA PÅ ET BLUNK!
?!
11B

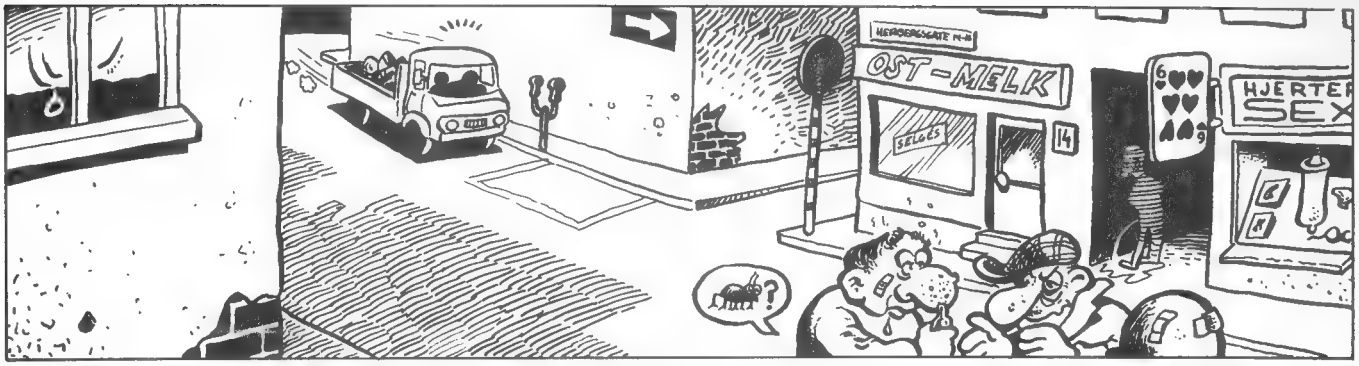
OST - MELK
SELGES
14
HJERTER
SEX

SKRÄPHAND-
LAREN! KAN DOM
HA GJENNOMSKÅD-
AT MIN NORRBAGG-
FÖRKLEDNING?

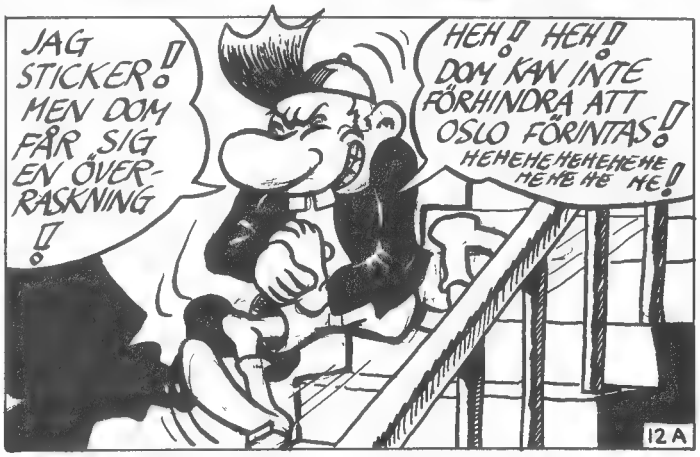
JAG
STICKER!
MEN DOM
FÅR SIG
EN ÖVER-
RASKNING
!
HEH! HEH!
DOM KAN INTE
FÖRHINDRA ATT
OSLO FÖRINTAS!
HEHEHEHEHEHEHE
HE HE HE HE!
12 A

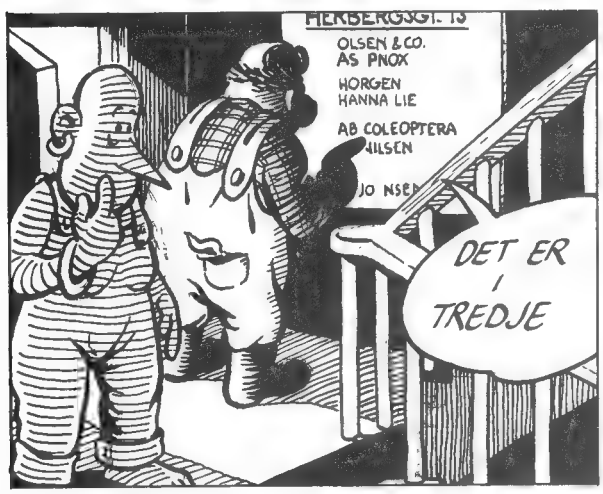
HERBERGGT. 13
OLSEN & CO.
AS PNOX
HORGEN
HANNA LIE
AB COLEOPTERA
JO NSEN
DET ER
I
TREDJE

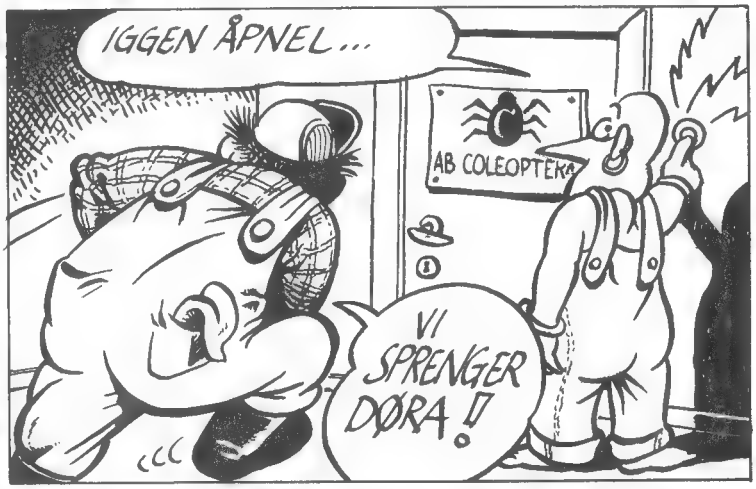
IGGEN ÅPNE!...
AB COLEOPTERA
VI
SPRENGER
DØRA!

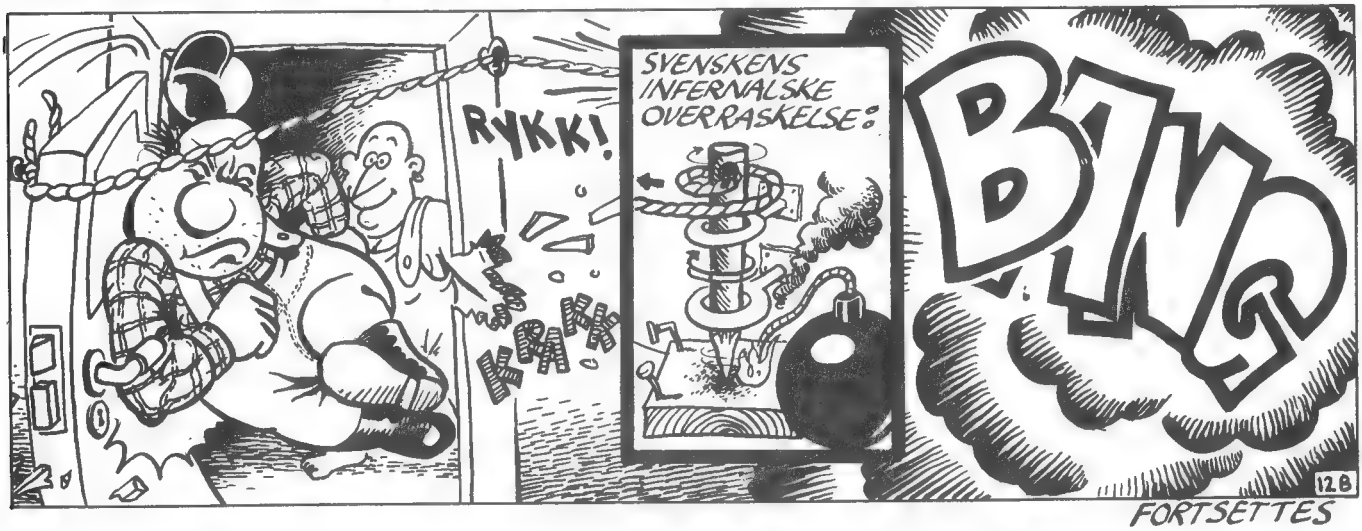
RYKK!
KRAKK
SVENSKENS
INFERNALSKE
OVERRASKELSE:
BING
12 B

FORTSETTES

Benito Jacovitti

Benito Jacovitti eller «Jac» er vel mest kjent for TØFFE TOM, men denne sprø italieneren har laget en enorm mengde serier siden han begynte i 1940. Han har vært innom det meste fra Mandrake til Don Quixote, og alt blir like vanvittig. Serien vi har valgt ut er fra 1973 og heter . . .

JACK MANDOLINO

© CORRIERE DEI RAGAZZI – MILANO 1973, 1975.

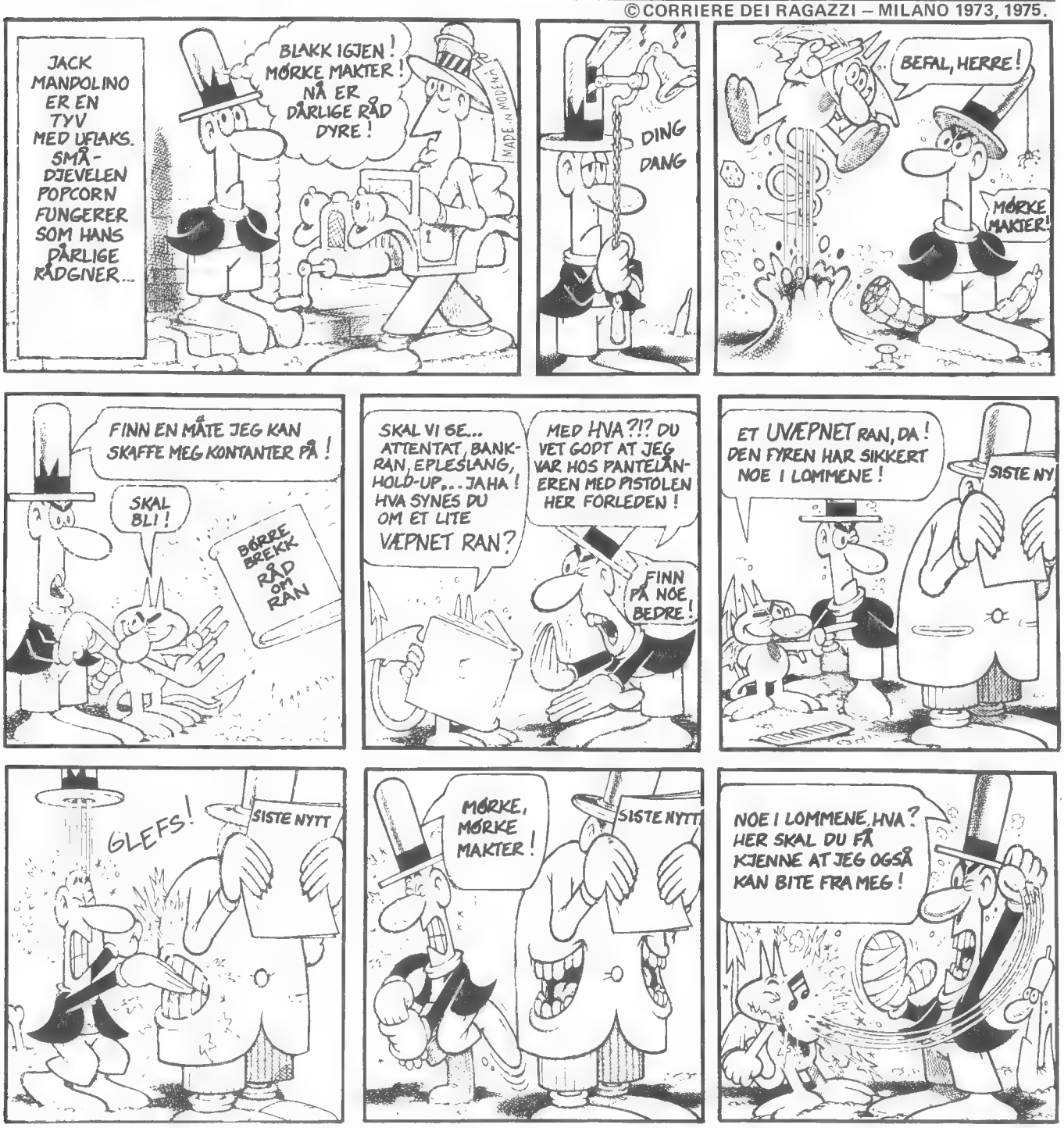
JACK MANDOLINO ER EN TYV MED UFLAKS. SMÅ-DJEVELEN POPCORN FUNGERER SOM HANS DÅRLIGE RÅDGIVER...
BLAKK IGJEN! MØRKE MAKTER! NÅ ER DÅRLIGE RÅD DYRE!
MADE IN MODENA
DING DANG
BEFAL, HERRE!
MØRKE MAKTER!
FINN EN MÅTE JEG KAN SKAFFE MEG KONTANTER PÅ!
SKAL BLI!
BØRRE BREKK RÅD OM RAN
SKAL VI SE... ATTENTAT, BANK-RAN, EPLESLANG, HOLD-UP... JAHA! HVA SYNES DU OM ET LITE VÆPNET RAN?
MED HVA?!? DU VET GODT AT JEG VAR HOS PANTELÅN-EREN MED PISTOLEN HER FORLEDEN!
FINN PÅ NOE BEDRE!
ET UVÆPNET RAN, DA! DEN FYREN HAR SIKKERT NOE I LOMMENE!
SISTE NY
GLEFS!
SISTE NYTT
MØRKE, MØRKE MAKTER!
SISTE NYTT
NOE I LOMMENE, HVA? HER SKAL DU FÅ KJENNE AT JEG OGSÅ KAN BITE FRA MEG!

HVIS DU STJELER EN AV DE KAKENE KAN DU SELGE DEN ETTERPÅ !
TJA... I VERSTE FALL FÅR JEG SPISE DEN SELV...
1001 REVESTREKER
JEG VIL HA
KAKEN ER KLEBRIG! JEG SITTER FAST !
AKKURAT DA FALLER EN GRIS UT AV ET VINDU I TREDJE ETASJE OG TREFFER DEN FORRESTE KAKEN...
SPLÆSJ!
MØRKE MAKTER!
SPLAFFFS!
KASTER DU KAKE I ANSIKTET PÅ MEG? NÅ SKAL DU FÅ ET PAR VARME VAFLER !
POPCORN! KOM OPP ! JEG SKAL KNEKKE HORNENE DINE !
ER NÅ DET SÅ NØDVENDIG..
HVA OM DU STJAL NOE FRA DEN BILEN DER BORTE ? RATTET, ELLER VINDUSVISKERENE..
DIABLITO LED OSS INN I FRISTELSE
MØRKE MAKTER! SÅNN FIN BIL !
SNERTENT LITE LEKETØY ! JEG TAR HELE BILEN !
HVA SKAL DENNE SNOREN BETY ?
?!?

MØRKESTE MAKTER ! DET ER ET LEKETØY !
SJEF, HVA MED Å RANE ET POSTKONTOR ? DET SLÅR ALDRI FEIL !
Syndens lønn
GÅR DETTE OGSÅ GALT, SÅ STAKKARS POPCORN !
JEG HAR EN BOMBE, SOM..
HENVEND DEM I LUKE 6 !
MØRKE MAKTER !
DETTE ER LUKE 9, IKKE 6 !
6
JEG HAR GJEMT EN BOMBE SOM EKSPLODERER HVIS IKKE..
6
BOMBE?? EKSPLOSJON?? ALT BLIR SMADRET ! KATASTROFE ! BLODBAD !
BLODBAD ? HVA FOR ET BLODB...?
EN BOMBE ! BOOM !! DØD OG ØDE-LEGGELSE !
HJEEEEELP!
MAMMA ! HJEEEELP !
JACK MANDOLINO, HVORFOR HAR DU SLIKT HASTVERK ?
FORDI DET ER EN BOMBE PÅ POSTKONTORET !
SVOONZ!
MØRKE MAKTER !
FERDIG
JAC '73

OM MUS OG MENN

Tegneserier med søte, små dyr blir i dag ansett for å være «bare barneserier». Det har ikke alltid vært slik. På tross av den enkle og barneaktige fasaden er dyreserier på sitt beste de mest realistiske og virkelighetsnære serier vi har. Faktisk nesten de eneste som har tatt opp filosofiske og etiske problemstillinger.

Hvis man vil finne den egentlige stamfar til disse tegneseriene, må man langt tilbake i tida. Det viser seg nemlig at de aller eldste fortellingene vi kjenner til er dyrehistorier og dyrefabler. Vi finner dem i eventyrsamlingene over hele verden, fra 1001 natt til våre egne folkeeventyr.

Det interessante er at alle gamle dyreeventyr egentlig er ganske like. De forteller om det store, slemme dyret som vil ta det lille — og om hvordan det lille dyret lurer seg unna. Her er et tydelig budskap til den som er liten og undertrykt: Tro på deg selv og bruk hodet så overvinner du vanskelighetene. Sympatien er med de små og troen på forstanden er enorm.

I vårt århundre er det først og fremst tegnefilmen som har tatt i bruk dette motivet. En endeløs rekke av mus, katter, ender og ulver har flimret over lerretet låst i en evig kamp for tilværelsen. Dyrene fant også veien til tegneseriene, særlig etter gjennombruddet i filmen. Størsteparten av våre søte seriedyr i dag er tidligere filmstjerner.

Tegnefilmene brukte fra først av den gamle formelen med stor og slem mot liten, snill og kløktig. Men etterhvert dukket det opp en ny variant. Noen av filmene begynte å interessere seg mer for den store slemme ulven enn den lille sleipingen. Ulven ble ikke framstilt som et fryktelig og skremmende udyr, men som en taper. Han fikk aldri tak i byttet sitt hvor mye han enn prøvde, fikk aldri oppleve suksess.

Kanskje har denne nye vrien med samfunnsforhold å gjøre, kanskje man ble lei den samme formelen gjentatt i det uendelige. I filmen (og seriene) om PER ULV og de ekle stankelbeinene er ulven, taperen, hovedpersonen. Han får aldri noenting i gryta til tross for sin geniale hjerne og evne til aldri å gi opp. Stankelbeinene er redusert til en slags nødvendige bifigurer uten særlig interesse. Med en liten vri hadde man altså skapt den tragiske dyrefabel i motsetning til den tidligere optimistiske. Troen på forstand og forsyn er ikke hva den var.

Da DONALD DUCK begynte sin karriere som tegneseriefigur, fikk tegneren og forfatteren Carl Barks ansvaret for utformingen. Hans Donald representerer høydepunktet for dyreseriene. Barks spilte videre på Donald som tragisk figur i filmene, utdypet hans personlighet og skapte Andeby som et vrengebilde av datidens U.S.A.

Donald er gjennomsnittsmennesket som av og til drømmer om å bli til noe stort, men når han forsøker, mislykkes han alltid. Fetter Anton har hele verden for sine føtter, men han gidder aldri bry seg med den. Onkel Skrue derimot, har vunnet verden. Han har makten og pengene, men bruker all sin tid på å bevokte dem.

Barks forlot snill/slem formelen og ga isteden figurene en blanding av gode og dårlige egenskaper, men hans grunnholdning er så lite optimistisk som vel mulig. Han talte midt i mot 50-årenes enorme tro på framskritt, karriere og status. Han viser tydelig at alt dette er tomme verdier, ingen blir lykkeligere av penger og makt. Det er ingen vits i å prøve å komme seg fram for du vil aldri lykkes, uten ved skjebnens hjelp. Og om du skulle lykkes har du det ikke noe bedre enn da du startet.

Men Barks lune humor og vennlige satire gir tragedien et forsonende skjær, og hans menneskelighet tillater Donald en seier av og til. I Barks fortolkning ble dyreserien en framstilling av kampen for tilværelsen. En kamp mot skjebne og økonomisk makt uten seierherrer, bare tapere.

Ved siden av seriene til Barks blekner de fleste andre, men ikke alle. Lenge før Barks hadde tegnet sin første Donald, skapte George Herriman KRAZY KAT. I begynnelsen hadde Krazy bare en liten tilleggsrute under familieserien The Family Upstairs, men den lille katta og musa Ignatz ble så populære at familien ovenpå måtte flytte ut for godt. Krazy, Ignatz og hunden Offissa Pupp førte for det første et språk som ingen andre seriefigurer, og de utfoldet seg i et Arizonalandskap så underlig som bare Herriman kunne skape det. Herriman snudde også gamle formler på hodet. Isteden for å jakte på hverandre av sult, jakter

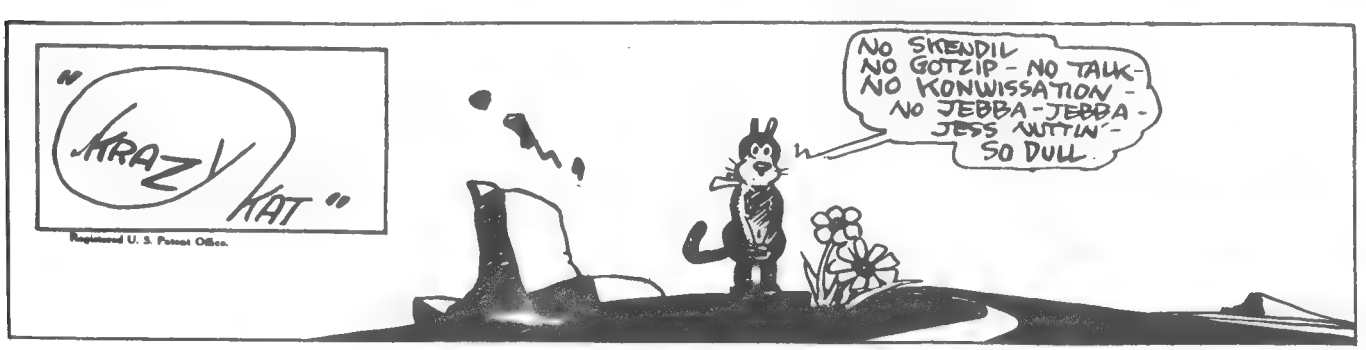

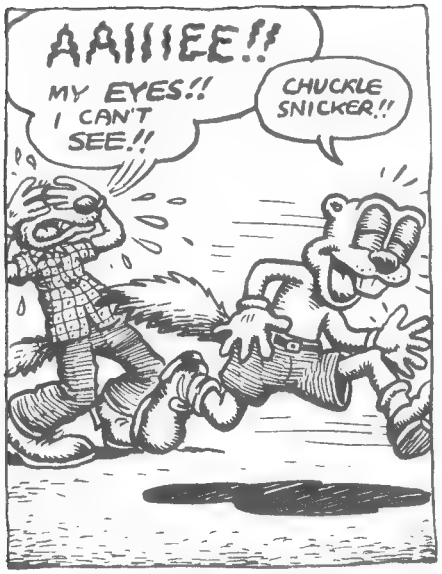

Robert Crumb: Squirrely the squirrel.

dyrene etter kjærlighet. Hans univers er like tragisk som Barks'. Hunden elsker katten som elsker musa. Musa elsker bare seg selv.

Krazy Kat blir fortsatt av mange regnet som Tegneserien over alle andre, og i sin særegne poesi og surrealisme har den ingen konkurrenter. Den er da også en av de få seriene som har fått bre seg ut på kultursidene i en avis.

Da Herriman døde i 1944, ble serien lagt ned, noe som er enestående for en syndikatserie. Vanligvis vil syndikatet for enhver pris holde en populær serie gående. At opphavsmannen dør spiller mindre rolle. Men i dette tilfelle var det ingen som kunne overta serien.

Med Barks og Herriman nådde altså dyreseriene en foreløpig topp. Det som produseres i dag ser ut til å være mer opptatt av å utforske bunnivået. De fleste av dagens serier har gitt avkall på det «dyriske». Visst ser figurene fortsatt ut som dyr, men de lever som mennesker, oppfører seg som mennesker — de er mennesker. Dette er i og for seg ingen innvending. Det samme gjelder jo for de klassiske Barksseriene. Men det «mytiske» er også forsvunnet. I svært liten grad forteller seriene noe om det å være liten og maktesløs, om det å kjempe mot store odds, om å være taper. Konfliktene og satiren er borte. Tilbake er et strømlinjeformet produkt som har kuttet tråden bakover. Hovedbeskjeftigelsen er å fange innbruddstyver og bankranere. Ingen er lenger mistilpassede eller mislykte. Den kjekke Mikke Mus er idealet.

Det helt store forfallet står Disneyseriene, særlig DEN LILLE, SNILLE ULVEN for. Riktignok har man i en viss grad beholdt den gamle formelen med en optimistisk fortolkning av konflikten liten/stor. Den lille vinner alltid. Storeulv kommer aldri til å spise opp de tre grisene, det vet leserne. Det spesielle i serien er Lilleulv. Han trekkes hele tiden i to retninger. Lojaliteten til faren sier at han skal være med på grisejakten. Vennskapet til grisene at han må sabotere jakten. Denne lojalitetskonflikten er et flott utgangspunkt for en serie og noen av de eldre Lilleulvhistoriene har også utforsket dette konfliktområdet på en imponerende måte. Men denne lojalitetskonflikten er nesten borte i dagens serier. Lilleulv er åpenlyst på grisenes parti. Samtidig har grisene blitt ekkelt selvsikre og det virker som de bevisst setter opp Lilleulv mot faren. Resultatet er nærmest et studium i forræderi. Lilleulv ler hjertelig når Storeulv kommer i vanskeligheter. Taperen, Storeulv, har ingen sympati lenger. Ikke engang hos sin egen sønn.

Herfra er ikke skrittet stort til Robert Crumbs SQUIRRELY THE SQUIRREL som forteller historien om ekornet Squirrely og reven Farnsworth. Reven bestemmer seg for å kutte ut ekornjakten til fordel for organiske grønnsaker. Ekornet provoserer reven ved å rasere grønnsakshaven. Under jakten som følger ødelegger ekornet synet til reven med insektmiddel. Farnsworth må begynne å tigge på gata, men ekornet fortsetter å plage den blinde reven slik at han mister besinnelsen og angriper. Politiet griper inn og reven arresteres. «You can't win,» er Farnsworths bitre kommentar bak gitteret.

Dyreserienes forfall må sees i sammenheng med barnekulturen. Barnas behov for kultur har steget i takt med de voksnes, og gode barneserier har alltid vært mangelvare. Siden så mange barn leser dyreseriene, begynner de etter hvert å bli skreddersydd for dette publikum. Det vil si at alt som kan støte eller irritere blir luket ut og erstattet med søthet. Dette fører nesten alltid til at konfliktene, dramaet, det tragiske blir borte. Historiene blir intetsigende. Dette er dobbelt beklagelig fordi dyreseriene mister sin egenart og fordi resultatet blir dårlige serier for barn. Særlig barna hadde fortjent bedre.

TN

PÅ LEGEVAKTA

Spanske tegneserier er noe man oftest forbinder med harde krigsserier eller søtladen romantikk, men albumet FLIPP & FLOPP PÅ SIRKUS av F. Ibanez viser at det også lages humorserier i dette landet. Albumet er nr. 2 i en serie, men egentlig burde det være nr. 4. Tidlig på 70-tallet utga Nordisk Forlag de to første albumene i serien. Det er kanskje ikke så viktig, men det første albumet gir i alle fall en forklaring (om enn tynn) på hvorfor Flopp hele tiden er i stand til å skifte utseende.

Flipp og Flopp er hemmelige agenter og arbeider for en person som kalles toppsjefen. Hvem toppsjefen arbeider for er noe usikkert, men i det første albumet var det en organisasjon kalt T.E.H.F.L. Opprinnelig er serien en agentparodi, og vanvittig agentteknologi spiller fortsatt en viss rolle, selv om hovedvekten nå ligger på rene vitser.

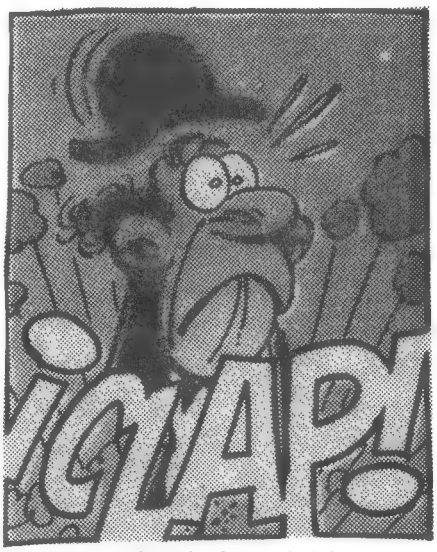

F. Ibanez: Flipp & Flopp på sirkus.

Oppdraget går ut på å avsløre en smugler som bruker et sirkus til å skjule varene sine, og sirkuset er bakgrunnsmiljøet i albumet. Mot denne bakgrunnen utspilles sirkusvitser som ligger i grenseland mellom sprøhet og voldsomhet, med hovedvekten på det siste.

Når Flipp & Flopp likevel ikke er så fryktelig morsomme, er det fordi alt følger på hverandre i en bestemt rekkefølge: Først er det tre innledende ruter. I den fjerde brekker Flipp beinet. I den femte hinker han rasende etter Flopp som er skyld i bruddet. Slutt. Fire innledende ruter, Flipp faller ned fra 11. etasje, Flopp gjemmer seg. Slutt. Det er ikke gjort noe forsøk på å lage en sammenhengende historie.

Ibanez har en freidig strek, og hvis man liker voldsom humor i høyt tempo, kan man sikkert finne noe å kose seg over her. Mitt eksemplar er utstyrt med dansk bakside, men jeg går ut fra at dette bare er en midlertidig svikt siden det ikke var tilfelle med det forrige albumet.

TN

FLIPP & FLOPP PÅ SIRKUS
Interpresse Kr. 16.50

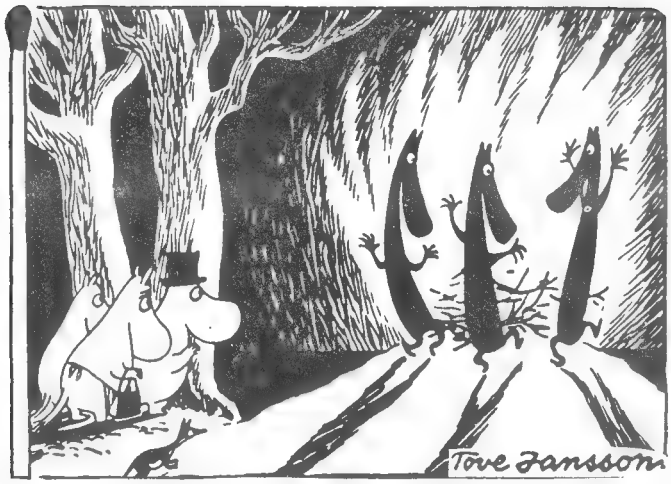

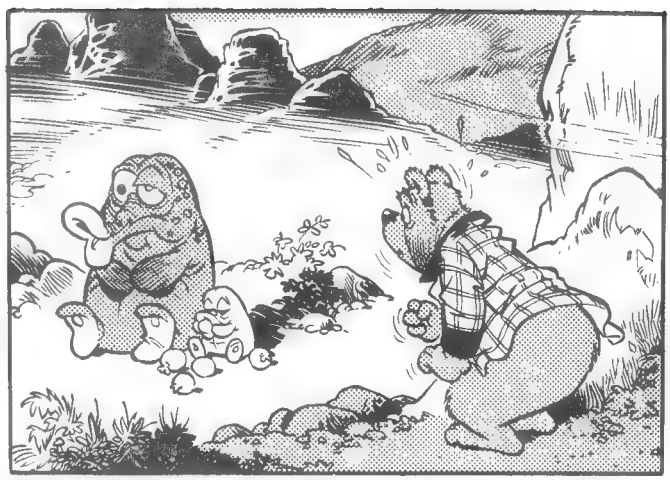

Tove Jansson: Mumintrollet og Marten Toonder: Tom Poes.

PUSS OG TROLL

Dyreserien om dyr som ikke finnes kan en vel kalle Tove og Lars Janssons MUMMITROLLET.

Denne serien som på samme tid er poetisk og fantasifull og mildt satirisk er også en familieserie bygget på klassisk tegneserielest, uten at dette forringer helhetsinntrykket. Mummimammas tilsynelatende husmoderlige snusfornuft virker som en nødvendig motvekt til den øvrige familiens galskaper.

MUMMITROLLET debuterte som serie i 1955 etter å ha vært hovedperson i en rekke av Tove Janssons bøker. Den ble laget inntil 1975 da det var tegnet ialt 73 episoder. Av disse tegnet Tove Jansson de første tyve, hvoretter hennes bror, Lars Jansson, overtok.

Serien har idag en renessanse i en rekke aviser, men for de som vil lese serien i ett kan en anbefale innkjøp av det svenske forlaget Jensen & Palmgrens samleverk om Mummitrollet. Hittil er det kommet 6 bind i serien — hvert bind inneholder ca. 8 episoder. Bøkene kan bestilles gjennom den nærmeste store bokhandel.

Alvglans förlag — også svensk — har også startet en serie opptrykk. Denne gang av TOM PUSS, eller Tom Pus og Teddy Bjørn som serien het i Norge. Denne hollandske serien, tegnet av Marten Toonder, har forlengst forsvunnet fra norske aviser og ukeblad, fortrengt av Putte — en annen serie fra Marten Toonder Studios.

Dette skyldes kanskje at TOM PUSS er en på mange måter uhyggelig og tildels desillusjonert serie hvor bjørnen Bumble med sin naivistiske snobbethet og Tom Puss med sin skeptisisme spiller ut små, moralske historier mot et ofte svart bakteppe. Men serien har tann og klo og er vel verdt å leses.

PGO

TOM PUSS — Alvglans förlag

MUMIN 1-6 — Jensen & Palmgrens förlag

MER KATOLSK ENN PAVEN

Europas ubestridte serieskaper *par exellence* er skaperen av Tintin, Georges «Hergé» Rémi. Med ham er det europeisk tegneserietradisjon for alvor skyter fart, og selv danner han skole for en hel generasjon av serietegnere, den såkalte Hergé-skolen eller Brüssel-skolen. Blant de mest kjente av hans elever finner vi E. P . Jacobs (BLAKE ET MORTIMER), Jacques Martin (ALIX, LEFRANC) og Bob de Moor (BARELLI). Den siste finnes på norsk i Serie Spesial

ALLERS

Arnold R. Hauge opplyser at SKIPPER'N blir månedshefte fra oktober. Bladet vil inneholde Skipper'n i Sagendorfs versjon, men fra 40—50-årene.

Både SNURRE og SØLVPILEN kommer som julehefte, og det kommer også et nytt TINTIN-album: Enhjørningens hemmelighet.

BUFFALO BILL går inn, og forlaget gir også fra seg HÅREK-rettighetene grunnet ujevnt salg.

ATLANTIC

Det ryktes at det kommer både LYNVINGEN- og SUPERMANN-album før jul. Ellers kommer PEOS JULEFEST, BAMSES JULEALBUM og PELLEFANTS JULEALBUM. Forlaget skal også begynne å utgi et TARZAN kvartalshefte.

HJEMMET

BLUEBERRY nr. 10: DET STORE VINTERFELTTOGET, SUPER TEMPO nr. 9: JAKTEN PÅ RØDSKJEGG, SUPER TEMPO nr. 10: IATIGO: LOVLØS BY, SUPER TEMPO nr. 11: YALEK: BERMUDATREKANTEN, SUPER TEMPO nr. 12: HARRY CHASE: MORDERJAKTEN, LANGBEIN ALBUM nr. 12: LANGBEIN EIFFELL, ASTERIX 5: HOS BRITENE (nytt opplag), ASTERIX 6: I KEISERENS KLÆR (nytt opplag), JULEHEFTER: FIINBECK & FIA, KNOLL OG TOTT, BLONDIE, SNØFTE SMITH, BILLY, DONALD DUCK JUL, FANT

Tilveksten av norske serier er ikke stor. Ihvertfall norske serier som når fram til trykkpressen. DIDO I VILLMARKA, tegnet og fortalt av Terje Kretz, er det siste tilskuddet i vår fattige hjemlige serieflora.

DIDO I VILLMARKA er en godt fortalt eventyrhistorie for yngre barn som er effektivt og profesjonelt brutt opp i bra samspill mellom tekst og bilde. Men — bladet er trykt i svart/hvitt. Billedrutene er så store og streken så forenklet at det hadde vært på sin plass å satse på farger.

Etter omslaget å dømme ville resultatet blitt svært bra.

Ellers kan streken virke litt stiv og livløs, kanskje fordi tegneren har brukt tusjpenn, noe som også gjør skraveringene litt for løse og tilfeldige. Men dette er små skjønnhetsflekker i en ellers god barneserie. Vi ønsker Terje Kretz velkommen og håper at han neste gang får overtalt forlaget til å bruke farger og håndtekst.

PGO

SEMIC utkommer med følgende album på tampen av året:

DANI FUTURO 2, BUDDY LONGWAY 4, YAKARI 2, LUCKY LUKE 34, NICKY LETTMATROS, GIGANTIC, ERIC CASTLE, ARISTOKRATENE, FANTOMET ÅRSALBUM 1981, TUMAC ÅRSALBUM 1981, BOBO ÅRSALBUM 1981, SUPERMANN ÅRSALBUM 1981, CUBITUS 2, VALHALL 2 — Tors bryllup, STAR WARS 4 — fra filmen «Imperiet slår tilbake».

Julehefter 1980:
DAGROS, RØDØYE, ARKEN.

ASTERIX nr. 25 utkommer også på Semic (ikke Hjemmet), og heter «Borgerkrigen».

WINTHER

Magnus Brekne, som står for Winthers Forlags albumutgivelser i Norge, opplyser til Seriefokus at det ikke foreligger noen plan for kommende utgivelser, men at utgivelsene kommer igang ved sporadisk samproduksjon med det danske forlaget.

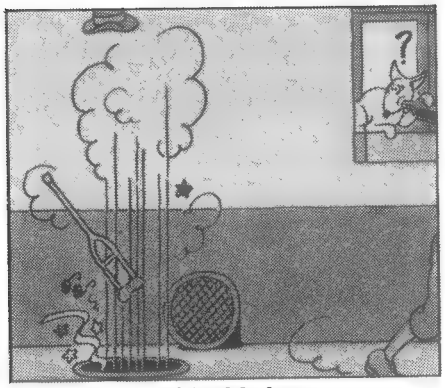

Joost Swarte: L'Art Moderne.

nr. 4/80 — som vanlig når Semic utgir europeiske albumserier, er det i s/h og lite format (hefteform). (B-serier og middelmådige spin-off serier etter kjente filmer kommer som album, derimot.)

Karakteristisk for Hergé er *nøkternheten* — alle virkemidler er underordnet historien som skal fortelles. Historiene er systematisk og logisk oppbygd. I tegningene er alle former klart avgrenset, og detaljer i miljøene er nøyaktige inntil det pertentlige. Alt — hver replikk, hver rute — har sin bestemte funksjon i helheten. Dette kjennetegner også Hergés ovennevnte etterfølgere, selv om ingen riktig når opp til hans suverene enkelhet.

På norsk har Allers utgitt sju album av Tintin-serien — i en fullstendig ukronologisk rekkefølge og med maskinsatt tekst. Tidligere har Schibsted utgitt fire album.

Men nå er en ny belgisk serietegnergenerasjon underveis, en generasjon som er vokst opp både med Hergés klassikere og et syn på virkeligheten som harmonerer dårlig med Tintins speidergutt-ånd. Resultatet er et hat/kjærlighetsforhold både til virkeligheten og Hergé, i hvert fall hvis en kan dømme etter de seriene den nye generasjonen lager.

Yves Chaland og Luc Cornillon har valgt minste motstands vei, og lager ondskapsfulle pastisjer hvor de fremhever og forstørrer de holdninger og miljøer som tiden har løpt fra i de eldste historiene. Ved å late som om de henvender seg til det samme ungdomspublikumet som de gamle seriene var beregnet på, oppnår de en selsom «forføring av de uskyldige»-atmosfære, om enn i en annen forstand enn dr. Wertham brukte uttrykket. Her er det de søte små som skal oppdras til å bli smilende og flinke fascister en gang før 2. verdenskrig.

Ted Benoit og Joost Swarte har ikke på samme måte flyktet fra nåtida, men forsøker i sine serier å forene Hergés stil med sin egen virkelighet. Hos Benoit får kollisjonen mellom møysommelig utegnet nostalgi og vår tid sterke surrealistiske islett, mens Swartes helter lever i en kaotisk verden av pønkete Frank Lloyd Wright-arkitektur, hvor en grusom skjebne rår og det er umulig å vinne samme hva man foretar seg. Begge behersker Hergé-stilen til fullkommenhet, men har en tendens til å fylle bildene med detaljer som for Hergé ville virket uvesentlige. Problemet er selvfølgelig at ingen av dem kan bedømmes uten Hergé som referanse, men den som kommer nærmest å gi leseren en selvstendig kunstopplevelse er kanskje Benoit i sine HISTOIRES VRAIES (manus: Cheraqui) i magasinet (A SUIVRE). Men det er kanskje fordi *han* også behersker andre stilarter?

E. I.

Hergé: TINTINS OPPLEVELSER 1—7, A/S Allers Familie-Journal.

Yves Chaland/Luc Cornillon: CAPTIVANT,
Les Humanoides Associés.

Joost Swarte: L'ART MODERNE,
Les Humanoides Associés.

P.S.: Det er billigst å bestille franske tegneserier direkte fra Frankrike. En etter mine erfaringer pålitelig forhandler er TEMPS FUTURS, 8 rue Dante, 75005 Paris. Skriv etter katalog!

DRUFT!

Den 20. august ble følgende medlemmer oppnevnt til Det Rådgivende Utvalg For Tegneserier for perioden 1/1 1980—31/12 1982:

Faglærer Ingrid Yrvin, formann (representant fra **Norges Husmorforbund**), lærer Jo Lie (**Norges Lærerlag**), forfatter Mette C. Newth (**Den norske Forfatterforening**), avdelingsleder Anne Helene Utgaard (**Den norske Forleggerforening**) og grafiker Sven Sæther (**Foreningen Norske Grafikere**).

TRE SVENSKE

Det klages ofte over at det nesten ikke fins tegneserier for voksne. Med like stor rett kunne man klage på tilbudet til de aller minste. Svært få av de serier som utgis er egnet for små barn. Dette er beklagelig fordi denne aldersgruppen er en av de som hungrer mest etter serier. De vil dessuten ofte ha serier som handler om dyr. De amerikanske dyreseriene som opprinnelig var for et langt mer voksent publikum har etter hvert blitt mer «barnevennlige» nettopp for å dekke dette behovet. Resultatet har oftest blitt et blad som verken passer for barn eller voksne.

I Sverige har man i en årrekke hatt egne, svenske serier for småbarn som alternativ til de amerikanske. Tre av dem finnes også på norsk, nemlig BOBO, PELLEFANT og BAMSE.

Bamse er verdens sterkeste bjørn og bor i et fantasiland der han omgir seg med koselige venner. Pellefant er en litt uskikkelig lekeelefant som bor i et lignende land. Bobo er et noe mer ubestemmelig lite dyr som holder til i en underlig skog.

Alle bladene har puslesider med innsendte tegninger fra leserne og annet småstoff. Bamse har den ekstra fordelen at han er kjent fra tegnefilmene i Barne-TV. Likevel er det vanskelig å vurdere bladene mot hverandre siden både opplegg og tegninger er ganske like.

MEN: Dessverre bærer Pellefant og Bamse preg av at de er «bare for barn» i den slurvete måten de er oversatt på. Det svenske språket skinner altfor ofte igjennom. En svensk «saga» blir f.eks. ikke til «eventyr» på norsk, men rett og slett til saga.

Likevel. Disse svenske bladene er et godt alternativ til de masete og innholdsløse amerikanske seriene.

TN

BAMSE og
PELLEFANT
Atlantic Forlag
BOBO
SEMIC/Nordisk Forlag

Overgang til side 14

LØST OG FAST

Joseph «Jijé» Gillain, en av hjørnesteinene i fransk/belgisk tegneserietradisjon, døde 18. juni i år. Han er kanskje best kjent for sitt arbeid med seriene JERRY SPRING, MICHEL TANGUY («Jaktfalkene») og BARBE ROUGE («Rødskjegg»), men har også betydd mye gjennom sin store innflytelse på den nye generasjonen av serietegnere. Han ble 66 år.

I Danmark har tegneseriene til nå stått mye sterkere enn her, bl.a. fordi bibliotekene har en innkjøpsordning for serier. Nå foreligger imidlertid et forslag fra partiet Venstre om at bibliotekene ikke lenger skal låne ut tegneserier.

Lasse Mortimer: Bobo.

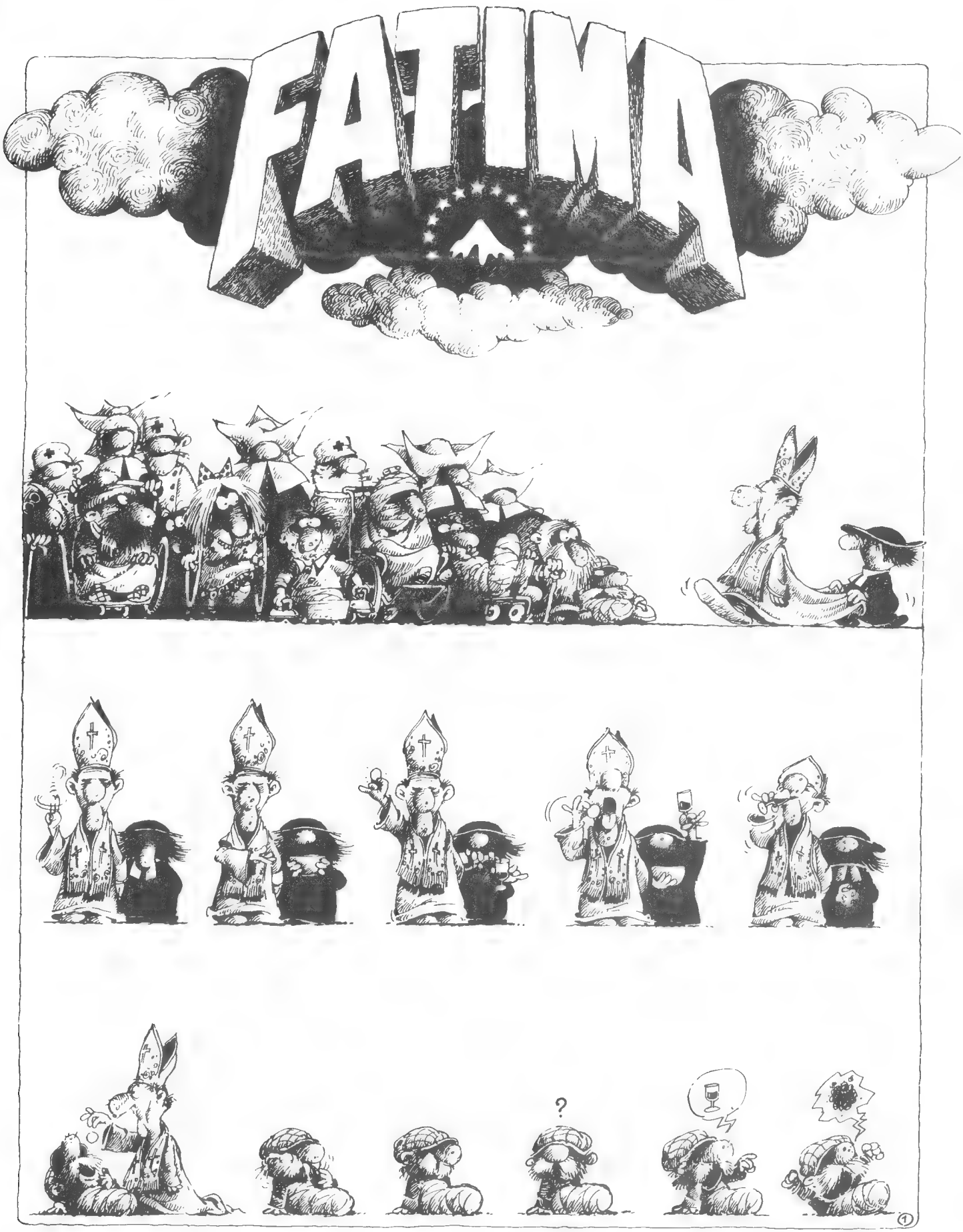
FATIMA
?

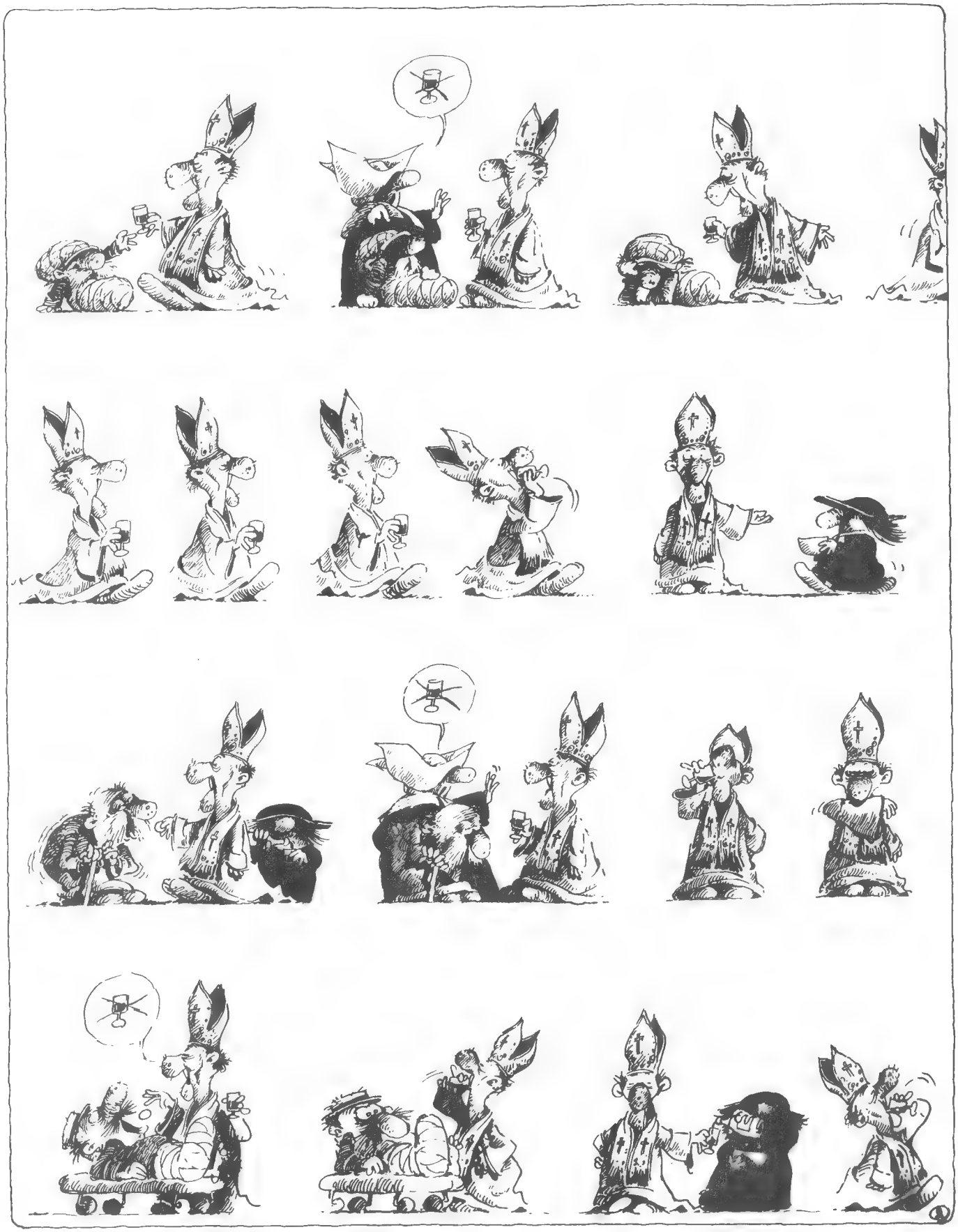

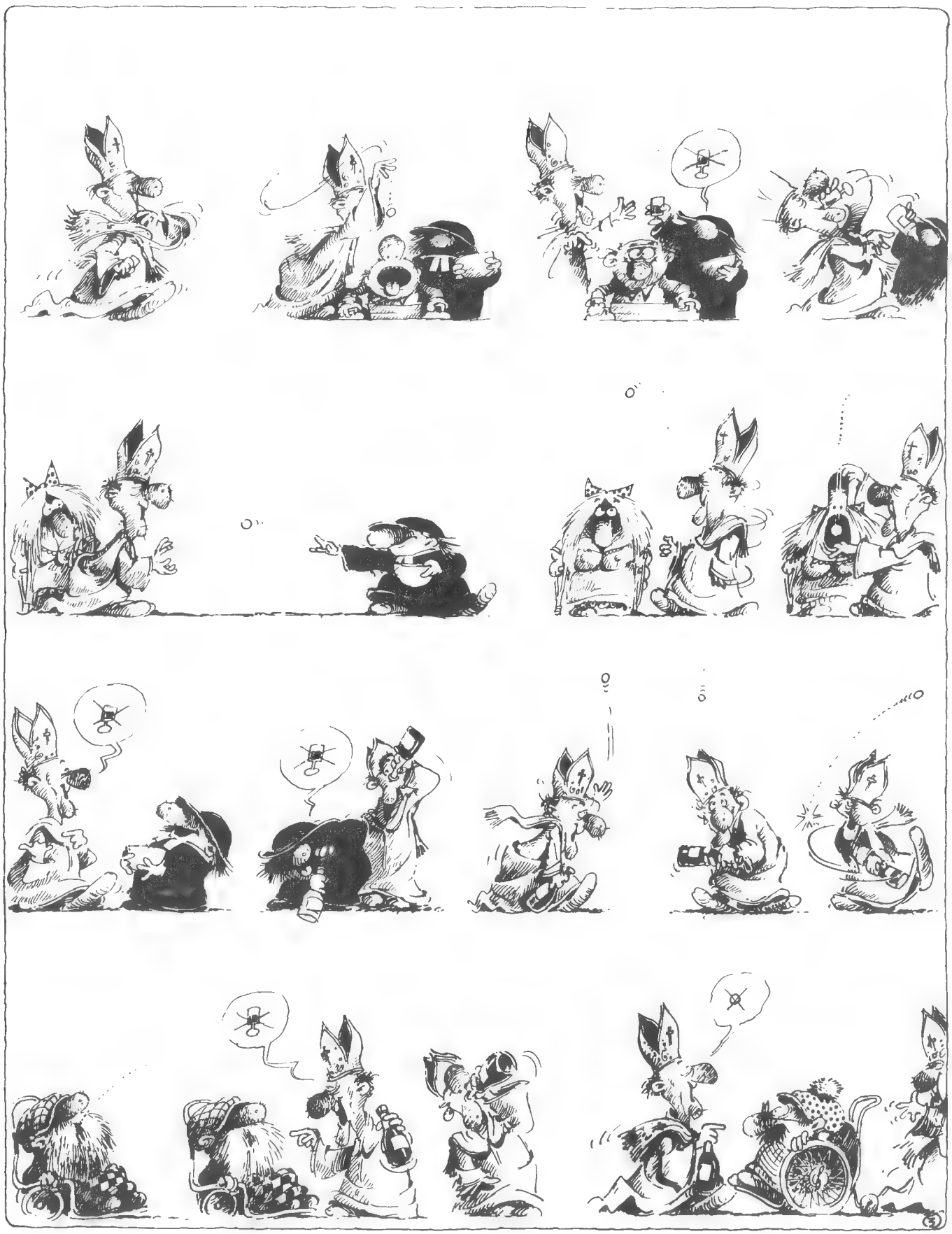

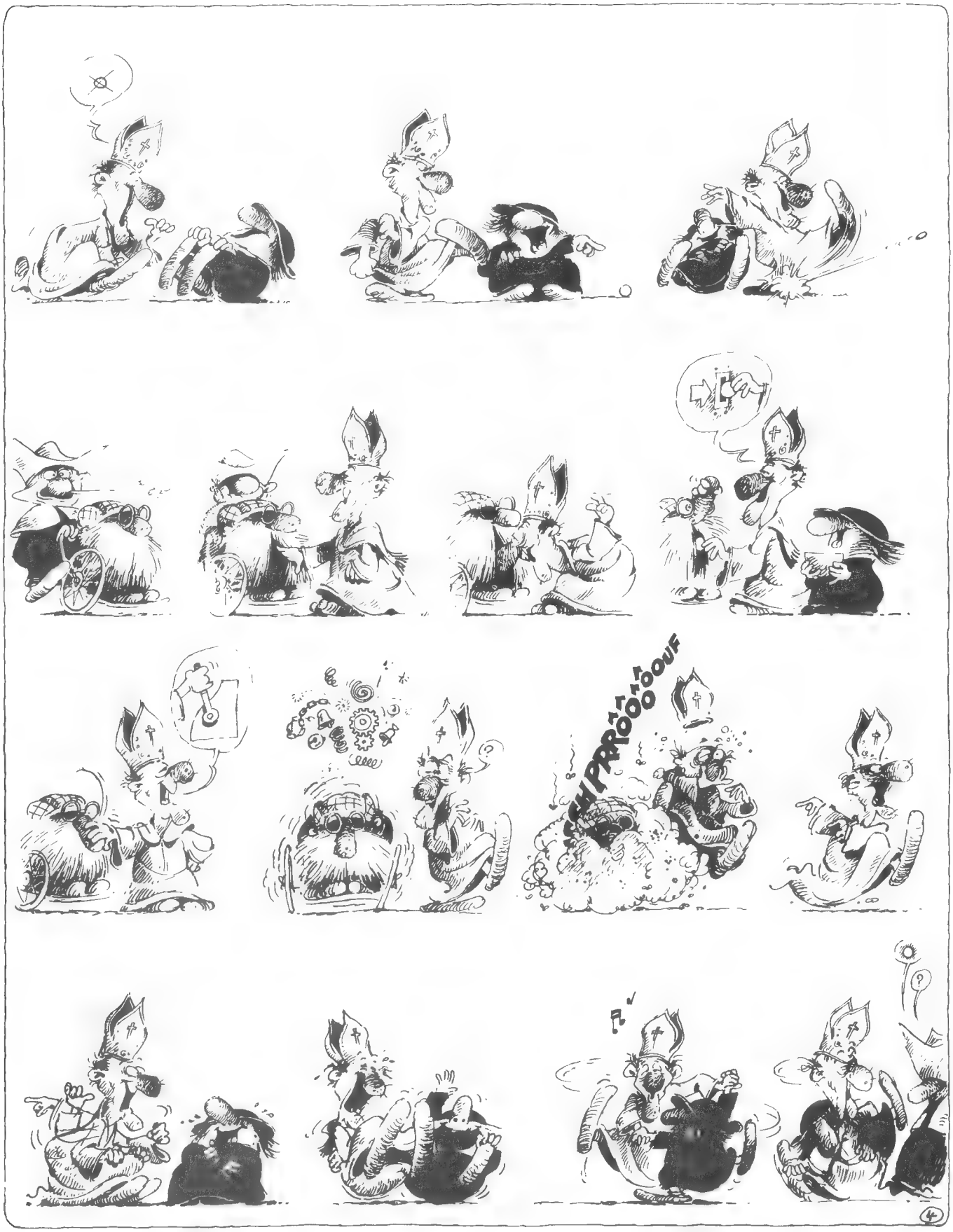
CHPRROOOOOUF

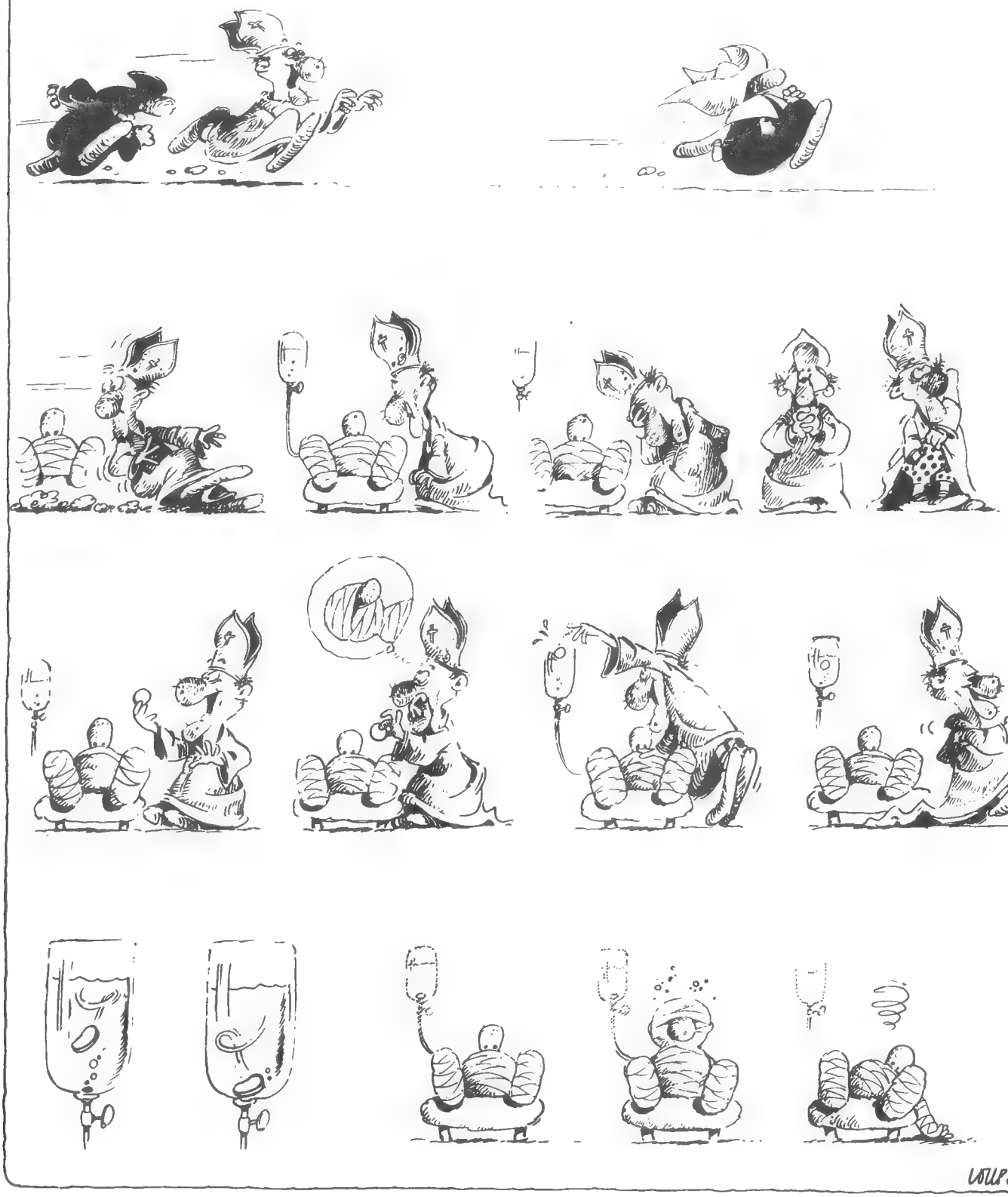
WOLF ©

CORTO MALTESE: LEOPARDI av Hugo Pratt

SERSJANT SAXON... JEG ER KOMMET FOR Å DREPE DEM...OG JEG RÅDER DEM, EL CAIRO, TIL Å FORHOLDE DEM ROLIG. LEOPARD-MENNENE ER HER.
HVEM ER DE? OG HVORFOR VIL DE DREPE MEG?
FORDI DE DREPTE DERES KAPTEIN LOTHAR SLÜTER OG DEN AFRIKANSKE KORPORAL MUNGO I LETTOW VORBECKS AFRIKANSKE ARMÉ... OG FORDI DE ER ET FORAKTELIG LITE KRYP!
BANG!
BANG!
BANG!
BANG!
BANG!
BANG!
BANG!
BANG!

Resymé: Corto Maltese og leopardmennene følger etter sersjant Saxon, som har søkt tilflukt hos El Cairo. Saxon har myrdet sine to kamerater for å få tak i et skattekart, som de tre skulle stjele fra engelskmennene slik at tyskeren Lettow Vorbeck kunne betale soldatene sine.

BANG!
CLICK!
MEN HVA ER DETTE? JEG SER INGEN-TING...
DET BLIR STADIG MØRK-ERE...
..OG STADIG TRANG-ERE...
JEG BLIR SNART KNUST..
click!
ROLIG, CORTO MALTESE... TA DET ROLIG...
JEG BLIR KVALT...
HVA!?! EN LEOPARD?...
IKKE EN LEOPARD, MEN EN LEOPARD-MANN...
HVA MENER DU MED DET?... JEG SER JO AT DU ER EN LEOPARD, OG IKKE EN MANN!
DET DU IKKE VET, ER AT VI LEOPARDMENN KAN ANTA SKIKKELSEN TIL VÅRT BRØDER-DYR, ETTER AT VI HAR GÅTT GJENNOM ET MAGISK RITUALE...
JEG ER BRUKOY! JEG SÅ AT DU KJEMPET TAPPERT, SOM EN EKTE BLODS-BROR...
HVEM ER DERE EGENTLIG? TROLL-MENN? SPØKELSER? EN RELIGIØS SEKT?
DET ER EN GAMMEL HISTORIE, CORTO. VI ER AFRIKAS RETTSVESEN. VÅRE FOLK OG STAMMER ANER-KJENNER OSS, SELV OM DE KAN VÆRE FIENDER SEG IMELLOM, FORDI AFRIKA HAR BRUK FOR OSS. VI LEOPARDMENN TAR OSS AV FORBRYT-ELSER MOT ELLER MELLOM AFRIKANERE.

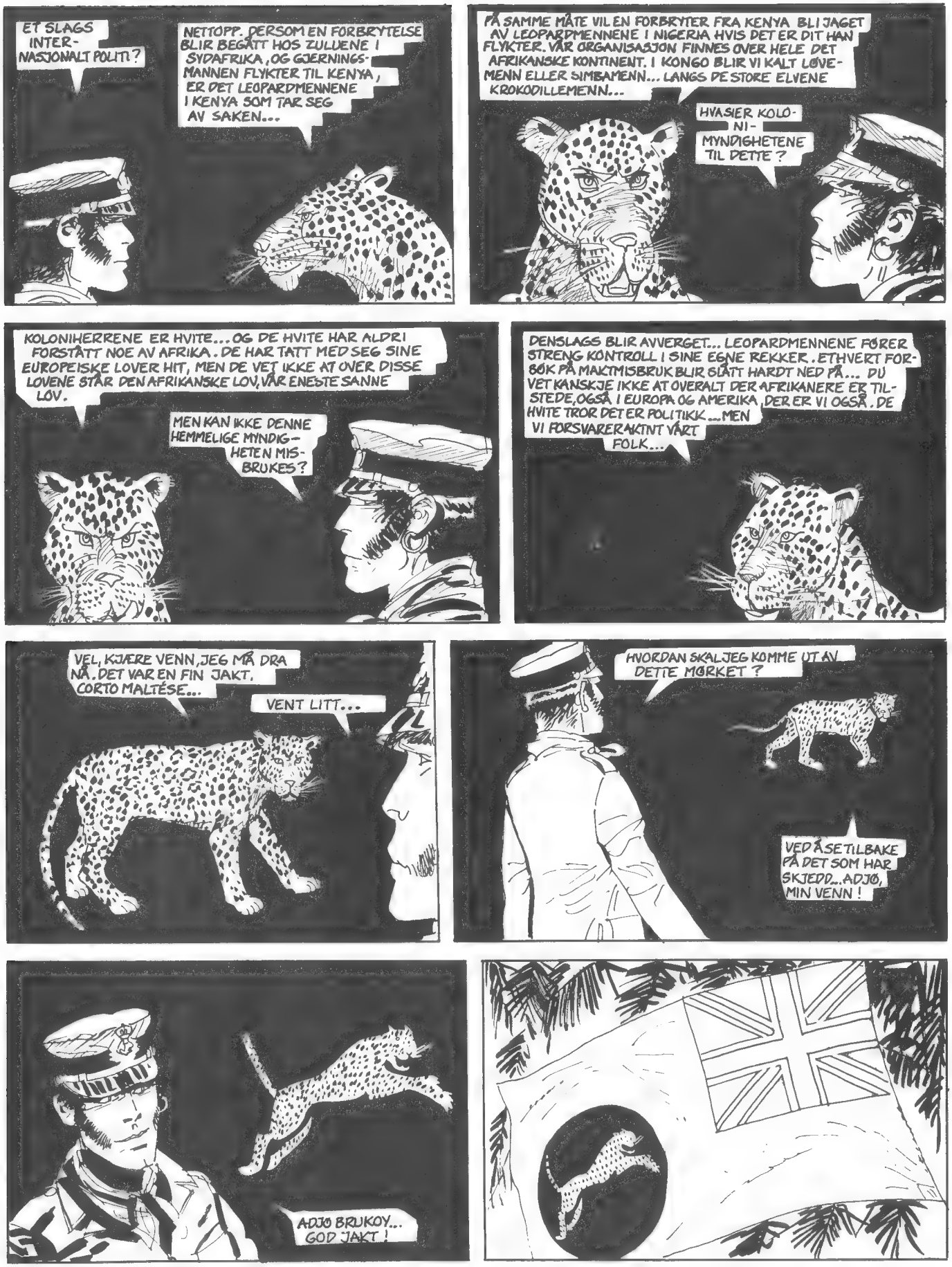
ET SLAGS INTER-NASJONALT POLITI?
NETTOPP. DERSOM EN FORBRYTELSE BLIR BEGÅTT HOS ZULUENE I SYDAFRIKA, OG GJERNINGS-MANNEN FLYKTER TIL KENYA, ER DET LEOPARDMENNENE I KENYA SOM TAR SEG AV SAKEN...
PÅ SAMME MÅTE VIL EN FORBRYTER FRA KENYA BLI JAGET AV LEOPARDMENNENE I NIGERIA HVIS DET ER DIT HAN FLYKTER. VÅR ORGANISASJON FINNES OVER HELE DET AFRIKANSKE KONTINENT. I KONGO BLIR VI KALT LØVE-MENN ELLER SIMBAMENN... LANGS DE STORE ELVENE KROKODILLEMENN...
HVA SIER KOLO-NI-MYNDIGHETENE TIL DETTE?
KOLONIHERRENE ER HVITE... OG DE HVITE HAR ALDRI FORSTÅTT NOE AV AFRIKA. DE HAR TATT MED SEG SINE EUROPEISKE LOVER HIT, MEN DE VET IKKE AT OVER DISSE LOVENE STÅR DEN AFRIKANSKE LOV, VÅR ENESTE SANNE LOV.
MEN KAN IKKE DENNE HEMMELIGE MYNDIG-HETEN MIS-BRUKES?
DENSLAGS BLIR AVVERGET... LEOPARDMENNENE FØRER STRENG KONTROLL I SINE EGNE REKKER. ETHVERT FOR-SØK PÅ MAKTMISBRUK BLIR SLÅTT HARDT NED PÅ... DU VET KANSKJE IKKE AT OVERALT DER AFRIKANERE ER TIL-STEDE, OGSÅ I EUROPA OG AMERIKA, DER ER VI OGSÅ. DE HVITE TROR DET ER POLITIKK... MEN VI FORSVARER AKTINT VÅRT FOLK...
VEL, KJÆRE VENN, JEG MÅ DRA NÅ. DET VAR EN FIN JAKT, CORTO MALTÉSE...
VENT LITT...
HVORDAN SKAL JEG KOMME UT AV DETTE MØRKET?
VED Å SE TILBAKE PÅ DET SOM HAR SKJEDD... ADJØ, MIN VENN!
ADJØ BRUKOY... GOD JAKT!

MEN... HVA ER DETTE? HVOR ER JEG?
RAMC
EASTAFRICA

ER DET NOEN HER?

NÅ..ENDELIG VÅKNER DE!

DE HAR LIGGET I KOMA EN HEL UKE... DET ER ET UNDER AT DE ER I LIVE... NOEN INNFØDTE SPEIDERE BRAKTE DEM HIT MED TRE KULER I KROPPEN, KALIBER 38. HELDIGVIS VAR INGEN VITALE ORGANER SKADET. VIRKELIG ET HELL... DET ER NOEN SOM VIL SNAKKE MED DEM... MEN BARE NOEN FÅ MINUTTER, LØYTNANT...

JEG ER LØYTNANT MC NOTT FRA MILITÆRPOLITIET... FØLER DE DEM STERK NOK TIL Å SVARE PÅ ET PAR SPØRSMÅL?

JA!
RAMC
EASTAFRICA

DE INNFØDTE SPEIDERENE SOM KOM MED DEM, SA AT DE HADDE FUNNET DEM BLANT EN MENGDE DØDE I HUSET TIL EN EGYPTER VED NAVN EL CAIRO, SOM ER ANKLAGET FOR SAMARBEID MED FIENDEN. BLANT DE DØDE VAR OGSÅ EN VISS SERSJANT SAXON, GJENNOMBORET AV KULER. HVA KAN DE FORTELLE MEG OM DETTE?

JEG DRO DIT FOR Å DREPE MORDEREN TIL EN TYSK MARINE-OFFISER. DENNE EL CAIRO HADDE INGENTING MED MINE PLANER Å GJØRE.
JAVEL... JEG FORSTÅR! JEG GÅR UT FRA AT DE IKKE VIL BLI TILTALT FOR MORD, SIDEN DET DREIER SEG OM EN FIENDTLIG SPION... MEN DE VIL BLI TILTALT FOR Å HA HANDLET PÅ EGET INITSIATIV, I STEDET FOR Å VARSLE ROYAL AFRICAN POLICE..
BLANT SAKENE DERES FANT VI DETTE SYMBOLET TIL LEOPARDMENNENE. OG FOR TO DAGER SIDEN KOM EN SPEIDER FRA MASSAI-STAMMEN..
...EN VISS DAVE BRUKOY ALIAS BIG TOM TOM, MED DENNE PAKKEN TIL DEM. VI ÅPNET DEN PÅ GRUNN AV SENSUREN...
OG HVA VAR DET I DEN?
EN LEOPARD-POTE!
EN LEOPARDPOTE KAN BARE BETY ÉN TING: DØDSDOM OVER DEN SOM MOTTAR DEN. DE GJØR BEST I Å REISE HERFRA FORTEST MULIG, KOMMANDANT MALTÉSE...
JEG ER TAKKNEMMELIG FOR AT DE HAR ADVART MEG, LØYTNANT...
20
...OG HVIS DE SKULLE TREFFE DENNE SPEIDEREN DAVE BRUKOY ALIAS BIG TOM TOM, SÅ HILS HAM FRA MEG OG SI... GOD JAKT, BROR!
RAMC
EAST AFRICA
SLUTT

BLADET FRA MUNNEN

Brev sendes til Seriefokus, SEMIC/Nordisk Forlag, Thv. Meyersgate 72, Oslo 5. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innkomne bidrag.

Til Seriefokus.
Jeg syntes det var et alle tiders blad. Jeg har håpet på et slikt blad lenge, og jeg er veldig tegneserieinteressert. Jeg lurte på om det fantes noen bøker eller hefter om hvordan en tegneserie blir til? Helt fra begynnelsen til slutten, f.eks. et BUDDY LONGWAY-album. Jeg synes at Seriefokus skulle komme oftere.

Espen Schei,
Levanger.

Såvidt vi vet har det ikke vært laget noen bok om Buddy Longway, men vi håper du finner noe av det du leter etter i intervjuene i dette nummeret. Vi skulle også sett at Seriefokus kom oftere, men foreløpig er det nok ikke mulig.

Red.

PIONÉR OG TEX WILLER — KVALITETSWESTERN

Skjønt både Tex Willer og Pionér er westernserier, er det en viss forskjell på dem. Tex Willer er mer et fantasiprodukt, med mer eller mindre korrekte historiske opplysninger. Men historiene om Tex Willer, sønnen Kit, Tiger Jack, Kit Carson og stammen som «Nattens Ørn» (Tex Willer) er høvding for, navahoene, har sin ubetingede sjarm. Det synes som om tekstforfatteren(e) har endel kunnskaper om amerikanske forhold i midten av og utover på 1800-tallet. Viten om forskjellige indianerstammer, indianeruttrykk, levesett osv.

Serien fremhever at også folk fra andre kulturer har «noe å fare med», og ikke er den hvite mann underlegen.

Tex Willer selv er hårdbarket, «rettferdig» brutal, og ikke nettopp «mors beste barn», men Tex og vennene er Texas Rangers, og dermed får Tex Willers oppdrag et lovformelig skjær over seg.

Ofte er fienden den hvite mann, representert ved griske, gulltørste eller hevngjerrige kvinner og menn. Eller ved onde kinesiske «thonger» (brorsfellesskap). Dessuten er det en spesiell fiende som «går igjen», nemlig Mefisto, en ond hvit mann med usedvanlige magiske evner, som er alliert med det onde, avgrunnens hersker. Han fikk sine evner, etter først å ha blitt reddet fra en fryktelig død i ørken, av en tibetansk munk, Padma. Men Mefisto er besatt av hat til Tex Willer, og gjør alt for å komme ham og vennene til livs.

Pionér har et helt annet utgangspunkt, nemlig Amerikas historie fra midten av 1800-tallet. Pionér er mer realistisk enn Tex Willer.

Hovedperson er Bill Adams, en sørstatsmann fra Texas, men absolutt ikke sørstatspatriot i negativ betydning av ordet (slavetilhenger, aristokratiske tilbøyeligheter osv.). Han kjempet på Unionens side under borgerkrigen i 1861—65.Dersom Bill hadde villet det, kunne han ha nådd til topps i Washington. Men Bill er først og fremst en handlingens mann, og en venn av alle undertrykte, spesielt indianerne.Dessuten er han så og si i kamp med det onde i menneskets natur, konstant.

Det er bare én kvinne i Bill Adams liv. Hun heter Belinda Hall, og er av aristokratisk sørstatsopprinnelse. Belinda var opprinnelig agent for sørstatene. Belinda Hall og Bill Adams konfronteres ofte med hverandre under krigens forløp, og det utvikler seg et kjærlighetsforhold mellom dem.

Bill Adams har alltid vært lojal mot den nordamerikanske presidenten, som Bill anerkjenner som den eneste myndighet. Men Bill mener at presidenten, Grant, selv har skylden for en lang rekke feil og tragedier som kulminerer da general Custer faller ved Little Bighorn i 1876. Da han sier dette til Grant i en meget direkte tone, får Bill Adams «sparken». Dette skjer i Pionér nr. 6/80, og jeg venter spent på fortsettelsen.

Pionér er et utmerket produkt og fortjener å leve, fordi det skildrer endel av Amerikas historie på en langt på vei korrekt måte, da med tegneseriemediets begrensninger tatt i betraktning.Til slutt har jeg noen spørsmål jeg gjerne vil ha besvart:

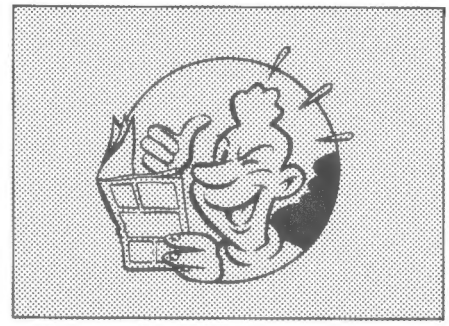

1. Hvor store opplag har Tex Willer og Pionér?

2. Hva heter serienes opphavsmenn, og hvor kommer de fra?

3. Hvem tegner Tex Willer og Pionér i dag?

Steinar Vatne,
Bjorbekk.

Innlegget er forkortet.

Tex Willer i Giovanni Ticcis strek.

1. Tex Willer har et nettoopplag på 21 000. Pionér 12 000.

2. og 3. Tex Willer er en italiensk serie.

Den utkom første gang i 1948. Serien er skrevet av Giovanni Bonelli og tegnet av Aurelio Galleppini (Galep). Bonelli har skrevet alle historiene siden starten, men Galep har fått hjelp av en lang rekke tegnere: M. Uggeri, F. Gamba, V. Muzzi, E. Nicolo, G. Lettri, G. Ticci, F. Fusco, for å nevne noen. Pionér (Storia del West) er også italiensk og utgis av samme forlaget som Tex Willer. Hovedredaktør er Sergio Bonelli og serien har mange forskjellige tegnere. Den mest kjente er kanskje Gino D'Antonio som også har tegnet Pecos Bill, en annen italiensk westernserie.

Red.

FORMANN OLSEN

AV HÅKON AASNES

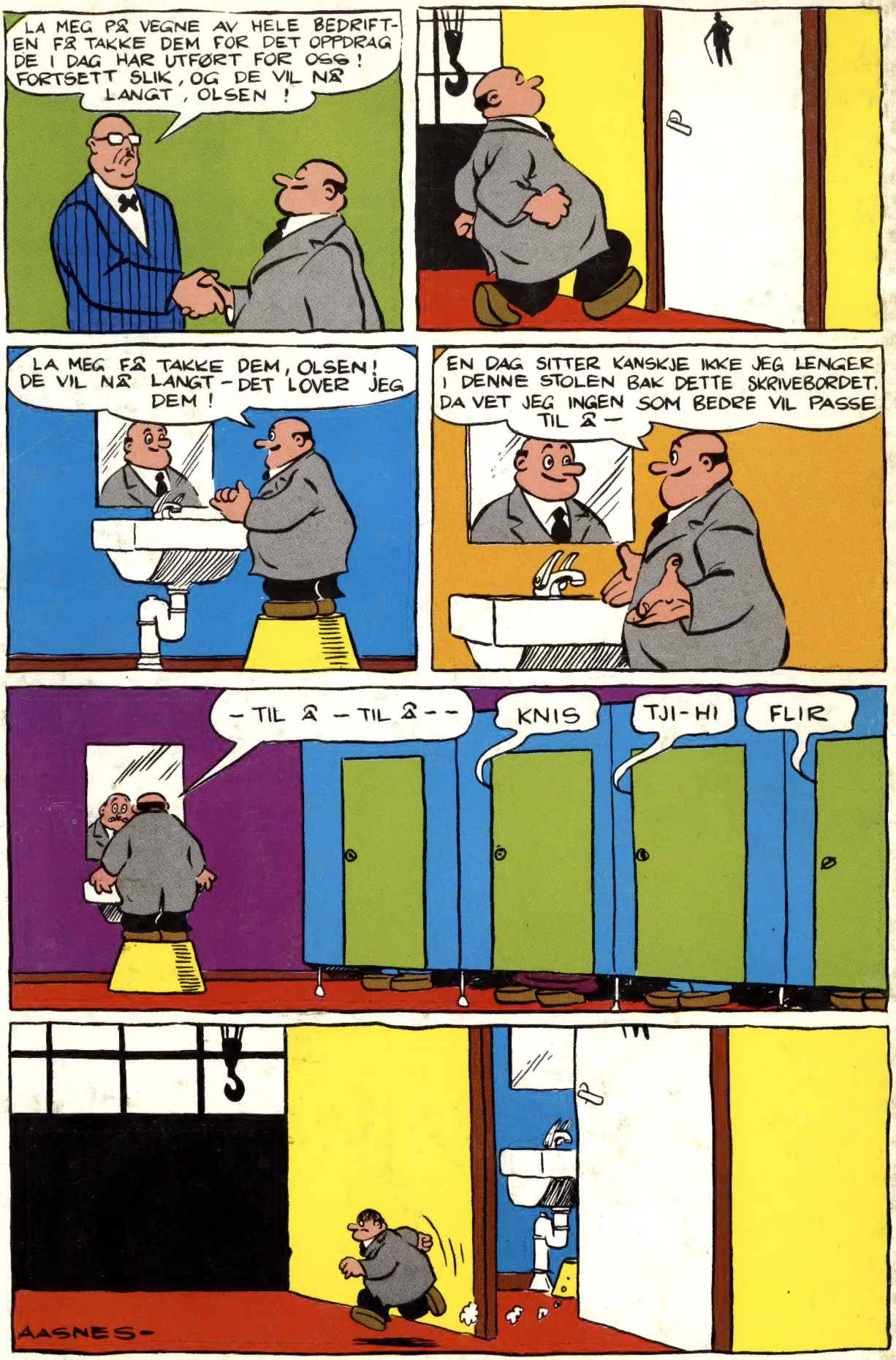
LA MEG PÅ VEGNE AV HELE BEDRIFTEN FÅ TAKKE DEM FOR DET OPPDRAG DE I DAG HAR UTFØRT FOR OSS! FORTSETT SLIK, OG DE VIL NÅ LANGT, OLSEN!
LA MEG FÅ TAKKE DEM, OLSEN! DE VIL NÅ LANGT – DET LOVER JEG DEM!
EN DAG SITTER KANSKJE IKKE JEG LENGER I DENNE STOLEN BAK DETTE SKRIVEBORDET. DA VET JEG INGEN SOM BEDRE VIL PASSE TIL Å –
– TIL Å – TIL Å – –
KNIS
TJI-HI
FLIR
AASNES-